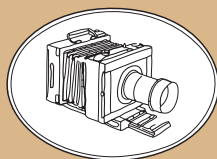

OBJEKTIV

Nr. 158

December 2019

Dansk Fotohistorisk Selskab

SÆLG DINE GAMLE KAMERAER TIL ONE OF MANY CAMERAS

VI KØBER HELE SAMLINGER KONTANT – OG GIVER DE BEDSTE PRISER

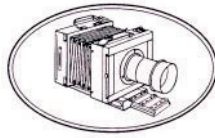
ÅBNINGSTIDER: TIRSDAG – FREDAG FRA 1200–1700 & LØRDAG FRA 1100–1600
ONE OF MANY CAMERAS · GRÅBRØDRE TORV 4 · 1154 KØBENHAVN K · TLF 3514 7258
WWW.ONEOFMANYCAMERAS.COM · WWW.FACEBOOK.COM/ONEOFMANYCAMERAS
EMAIL: CONTACT@ONEOFMANYCAMERAS.COM

Indhold

- 5** "Og så tæller du til 6"
Leif Johansen
- 14** **Wilhelm Tillge**
Ann Vibeke Knudsen
- 21** **Contax S**
Klaus-Eckard Riess
- 27** **Franske forbindelser**
Klaus-Eckard Riess
- 30** **Murermester Fobians daguerreotypi**
Lennart Weber
- 33** **Billedgruppen**
Gerhard Ryding
- 39** **Bog- & Udstillingsomtale**
Tune Laug
- 42** **Medlemsorientering**
Tune Laug
- 47** **Anvisningsalg**
Leif G. Jensen

Forside

Reklameplakat for Contax E, 1956.

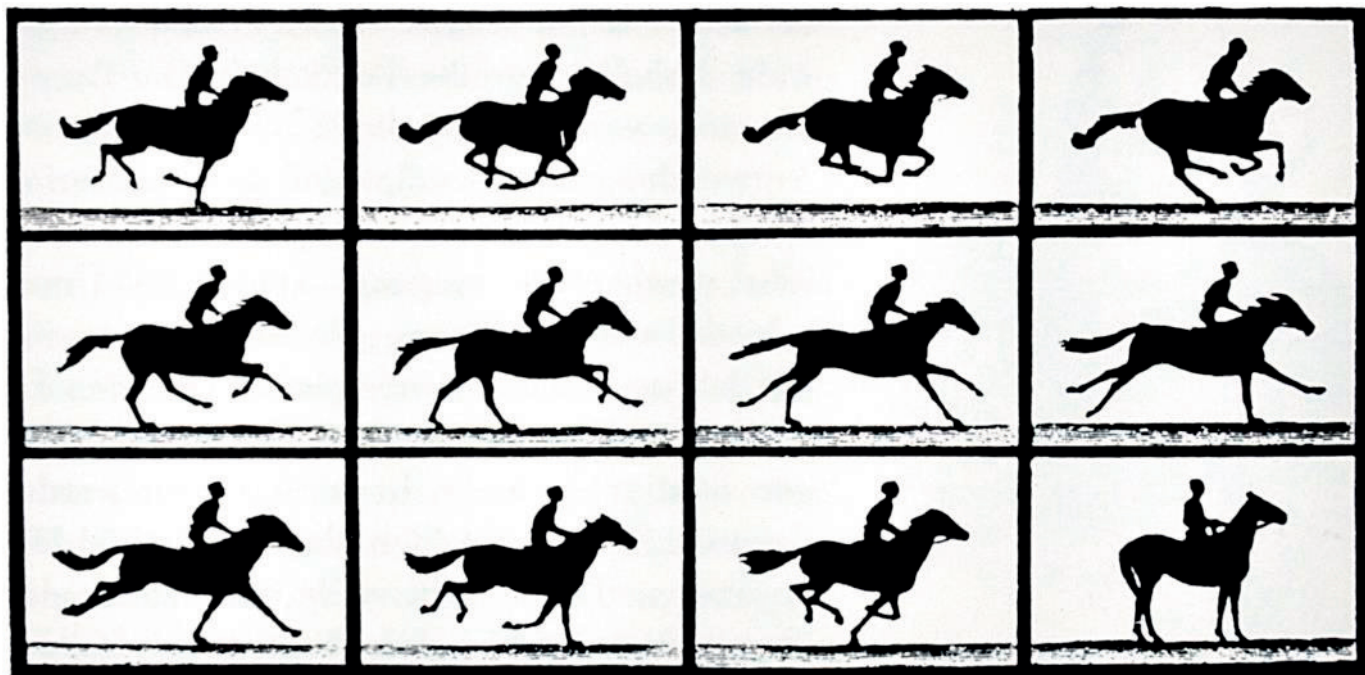

Vilhelm Tillge, 1843-1896, fotograf 1862-1893.

*Portræt fra C.E. Aagaard,
Dansk fotografisk Forening 1879-1929.*

”Og så tæller du til 6”ⁱ

Leif Johansen

Kinematografi – film bygger på et velkendt princip fra før fotografiet. En række billeder/tegninger vises hurtigt efter hinanden enten på indersiden af en roterende cylinder eller billeder flippende forbi betragterens øje, eksempelvis en lille ”tegnefilm” lavet på hjørnet af siderne i en bog, som vi gjorde det i min barndom. En af de mest kendte blev udført af Muybridge med en rytter i 1887, sikkert den første film baseret på fotografier.

Gennembruddet for filmproduktion kom med konstruktionen af et filmkamera, som kunne optage fotografier på cellulidstrimmel (Eastmann Kodak 1883). Det krævede et mekanisk system, der rykkede billedet frem, lod dette stå længe nok til, at en lukker ofte en roterende skive, hvor en del (sektor) var skåret væk, åbnede for belysning af billedet. Derpå rykkedes filmen frem til næste billede, medens skivens lukkede del dækkede af. Filmen blev udstyret med en eller anden form for perforering, for at denne mekanisk rykvise fremføring kunne etableres. Det skulle ske regelmæssigt med mindst 16 billeder pr sek. Går det langsommere, opfatter vi de enkelte billeder. Fra 16

*Fig 1. Muybridge: Galoperende rytter.
Se sekvensen som animeret film:*

http://www.kamerasamling.dk/Artikler/pdf/Muybridge_race_horse_animated.gif

billeder pr. sek. flyder vores opfattelse sammen, og vi ser en sammenhængende bevægelse.ⁱⁱ

Filmen blev nu fremkaldt og kopieret. Ved visning sættes filmen i en projektor, hvor bevægelsen fra optageren gentoges med en lukker, der dækkede billedet af under fremrykning og åbnede for projektion, medens billedet stod stille.

Standard blev Edisons format 35 mm bred film (lavet af Kodak). Derved var der plads til perforering i begge sider, 4 huller pr billede, og senere en smal stribe med optisk tonespor.ⁱⁱⁱ

Se noter sidst i artiklen.

Smalfilm blev derefter defineret som filmmateriale, hvor bredden var mindre end de 35 mm.

Der har været en lang række smalfilmsformater gennem tiden, men her skal kun omtales de mest almindelige bredder nemlig 16 mm, 9,5 mm og 8 mm. Se i Objektiv 157 side 10^{iv}

16 mm

16 mm filmen startede som amatørfilm fra Kodak. Dette firma og andre producenter lavede ret simple optagere og gengivere. Men alligevel var hobbyen dyr pga af filmmaterialet. Da filmkvaliteten blev bedre med hensyn til hurtighed og fin-kornethed begyndte de professionelle at interessere sig for formatet, idet optageudstyret var lettere at transportere end 35 mm udstyr.

Fig 3. Bell Howel 16 mm gengiver 1953.

G.B.-Bell & Howell

*har i over 40 år fremstillet kinoapparater
anerkendt som verdens fineste og bedste*

Præcisionsbygget 16 mm tonefilms gengiver »Model 621«
med livsvarig garanti

- Med naturtro lydgenivelse fra film, plade og mikrofon.
- 30 cm højttaler, kan opå tage ekstra højttaler.
- 600 meter spolekapacitet — næsten til en time.
- Hurtig tilbagevinding, fejlslående beskyttelse af filmen.
- Kørselshøjhed til såvel stum (16) som lydfilm (24).
- Kan projicere enkelte billeder.
- Kontinuerlig volumenkontrol.
- Fjernbetjening kan hængt udvikles.
- Optiske dele let tilgængelige for rensning.
- Lysskytke 750 eller 1000 watt.
- Hurtig udskiftning af lampe.

Leveres i to udførelser, STANDARD model med separat 30 cm højttaler eller COMPACT model med indbygget højttaler — begge leveres i smukt forarbejdede transportkasser. Ingen har som G. B.-Bell & Howell udviklet smalfilmen i undersøgelses og teknikkens tjeneste. Alle B&H apparater bærer garanti og nyder godt af firmaets verdensomfattende service.

Vi sender med glæde på opfordring tilbud og specialbrochurer og foretager gerne demonstrationer såvel ude som i vort eget demonstrationslokale.

Pilestræde 19, København K.
Telefon Byen * 9301

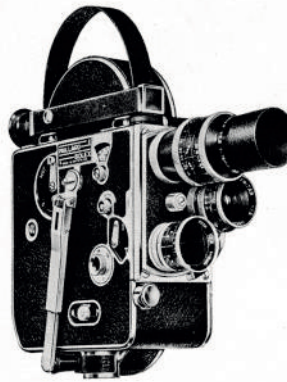
ILFORD FOTO AKTS

Fig 2. Bolex 16mm optager 1953.

PAILLARD

BOLEX

H16

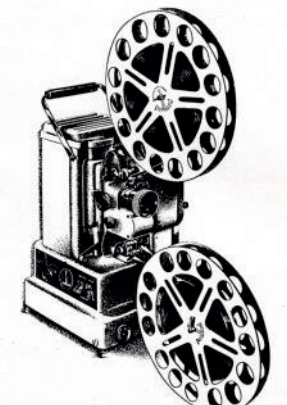
hører til et af verdens bedste smalfilmkameraer til brug for såvel amatører som professionelle fotografer.

Leveres med

YVAR 16 mm f. 2.8
SWITAR 25 mm f. 1.4
YVAR 75 mm f. 2.8
samt lædertaske

ialt kr. 3.737,— + afg. 373.13.

G projektoren fremstilles i 3 typer til filmsformaterne 16 mm, 8-16 mm samt 8-9. 1/2-16 mm med henholdsvis 500 eller 750 watt lamper samt 120 eller 240 m spolearme.

Pris for 16 mm gengiver GESBA, 500 watt, 240 m arme, **brutto kr. 1.985,—**

og 8/16 mm gengiver DUSBA, 500 watt, 240 m arme, **brutto kr. 2.405,—.**

Specialbrochurer og prislister sendes på forlangende.

James Polack A/s
Vestergade 12A, K.
C. 11.155

Dokumentarfilm, rejsefilm og reportagefilm m.m. blev optaget i dette format. "Klaptræmetoden" (håndklap) brugtes til at optage synkron lyd. Denne blev så efter fremkaldning overført til det optiske lydspor, som lå i den ene side, hvor det erstattede perforeringen. Flere fabrikker lavede avancerede optagere. Ved fjernsynet blev fjernsynsreportager m.m. optaget på 16 mm film. Forøvrigt kunne 16 mm film godt tåle at vises i en biograf. I løbet af 50'erne blev 16 mm. formatet stadig mere udbredt som farve- og tonefilm.

Egentlige amatører var der selvfølgelig også i 16 mm æraen.

De dominerende firmaer var Bolex (Schweiz), Bell Howell (England) og senere Beaulieu (Frankrig). Men vi må ikke glemme, at danske KZ (Kramme og Zeuthen) i den første tid efter krigen var enerådende på markedet for 16 mm fremvisere til skoler m.m. Dennes position for projektorer blev sidenhen afløst af Siemens og Bell & Howell frem til ca 1975, hvor 16 mm filmen blev afløst af videooptagelser.

9½ mm

I 1922, altså egentlig før Kodak kom med 16 mm smal filmen, præsenterede Pathè i Frankrig en 9½ mm bred film. Det enkelte billede var næsten lige så stort som et billede på 16 mm. Dette opnåede Pathè ved at lave perforering i midten af skillelinjen mellem hvert billede.

Billedstørrelsen var fin. Der kunne laves skarpe og flotte billeder, men det store problem var perforeringen i midten. Ved hjemmeprojektion skulle der ikke fumles for meget, og fremviseren skulle være af god kvalitet, ellers endte man med en film, hvor alle billeder blev hullet i midten af fremføringen. Senere blev formatet udstyret med tonespor, enten optisk eller magnetisk.

Fig 5. Camex 9½ mm.

Fig 4. KZ 16 mm stum 1948.

K-Z

16 mm Projektør

Fremragende Kvalitet

Forlang udførligt Prospekt

Fig 6. Eumig annonce 1952.

EUMIG FREMVISER

9½ mm

2 Hovedfordele:

- 1: Skaansom Filmsfrømføring ved 2Transportruller
- 2: Straalende Lys, 100-250 Watt

Lad den demonstrere for Dem.

Pris med Motor 250.00

Pris uden Motor 150.00

Generalrepræsantant

Belgisk Import-Compagni

Nørrevoldgade 21 - K.
Telefon Central 2473

8mm

Smalfilmmateriale i bredden 8 mm findes i flere typer. Det er oplagt at lave en film som udgør den halve bredde af 16 mm filmen.

Standard (dobbelt) 8 mm

I 1932 lavede Kodak en ny amatørfilm og som sædvanlig også optageudstyr og fremvisere. Filmen var 16 mm bred. Perforeringen var den samme som ved 16 mm filmen, men antallet af huller fordobledes, et hul ud for delelinien mellem billederne. Filmen placeredes i dagslysspole (lukkede sider) og var på 7,5 meter plus et stykke overskud først og sidst beregnet til lysdækning. Man satte spolen i kameraet og en tom spole som modtager. Filmen blev trukket gennem filmkanalen fra den fyldte spole til modtagerspølen. Hvordan sløjferne skulle være, var vist på indersiden af huset. Kameraet havde fjederoptræk og en mekanik, som regulerede billedhastigheden til den laveste realistiske, 16 billeder i sekundet. Selve filmen blev belyst på den halve bredde, altså 8 mm.

Når de 7,5 meter var belyst, åbnedes kameraet. Den fyldte modtagerspøle placeredes på pladsen, hvor den oprindelige filmspole sad, medens denne nu tomme spole sættes ind som modtagerspøle. Denne ombytning gjorde, at man derefter optog nye 7,5 m på den anden halvdel af filmen. Denne sendtes til fremkaldning. Her spaltedes de 7,5 me-

Fig 9. Crown 8.

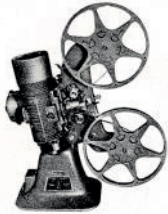
Fig 7. Brownie standard 8.

Fig 8. Samme åben.

G.B.-Bell & Howell

(MODEL 606)

Kr. 1200.00

SCREENMASTER
8 mm fremviser
(MODEL 606)

G. B.-Bell & Howell Screenmaster har alt, hvad man kan ønske sig af en 8 mm fremviser; den er let at betjene, let at vedligeholde, let i vægt — den vejer knapt 5 kg. — spolerne tager film til ca. 1/2 times forestilling, automatisk omspoling, næsten lydløs drift, skarpe, klare billeder. Screenmaster er smukt forarbejdet og leveres i lysegrå krakelerino, med 20 mm f/1.6 coated projektorobjektiv i Bell & Howell fatning. Fremviseren har universalmotor og variabel indstilling til strømstyrkerne 110—250 volt og hvert apparat gennemgår en stabilitetsprøve, før det forlader fabriken, for at sikre køberen god billedkvalitet. Se apparatet hos Deres fotohandler, eller få det demonstreret hjemme hos Dem selv eller i vort demonstrationslokale.

ILFORD FOTO AKTS
PILESTRÆDE 19 · KØBENHAVN K
TLF. BY. 9301

Fig 10. Bell & Howell standard 8 projector.

ter 16 mm film midt igennem og filmdelene limes sammen i forlængelse af hinanden, så man nu havde 15 m 8 mm film.

Denne teknik blev dominerende frem til midten af 60'erne. I starten var det typisk en sort/hvid omvendefilm, der kom i kameraet, men i løbet af 50'erne kom der omvendefarvefilm.

Fig 11. Zeiss Movikon.

Avancerede optagere havde gerne 2-3 objektiver i en revolverfatning. Ved slutningen af perioden begyndte automatisk belyningskontrol, elektrisk drift og zoomobjektiver at dukke op.

Der kunne lægges magnettonespor på - forskudt med 24 billeder i forhold til projektorvinduet, men det var sjældent at møde den slags film. Den mest almindelig form for "tonefilm" var en kabel-

Sælg småfilmsudstyr på længere sigt!

Her er det komplette Noris småfilmsudstyr: Optager til kr. 340,00, gengiver kr. 600,00, Synchronat til tone-kobling kr. 260,00 og Philips båndoptager kr. 845,00, ialt kr. 2245,00. Men hvem har vel råd til det?, siger De måske. Det er ikke nemt at give et nøjsomt svar — idag er der måske kun 1000, der har råd, imorgen kan der være 10.000! Ar for år får vi mere fritid, og det er bevisligt, at det ofres stadig større summer på fritidshobbies. Og det er den kendsgerning, der rummer de store muligheder for Dem og os. Når en ny småfilmskunde kommer til Dem, så skal De ikke nøjes med at sælge ham en optager — vis ham Noris tonesmålfilmudstyr, fortæl ham dens fordele og muligheder og hjælp ham med at lægge en fornuftig anskaffelsesplan. Interessen for småfilm som hobby er idag større end nogensinde før, og for eller siden når enhver vaskedeget småfilmsmotor frem til at ønske sig tone- eller track-apparat til sine film. Noris Synchronsystem er allerede meget populært, snart vil det være akkurat overalt — netop fordi dets udstyr er 100 % komplet, og fordi det både pris- og kvalitetsmæssigt tæller sammenligning med et hvilket som helst anerkendt mærke. Set under den syvsvinkel er kr. 2245,00 ikke mange penge — og de er i hvert fald godt givet ud!

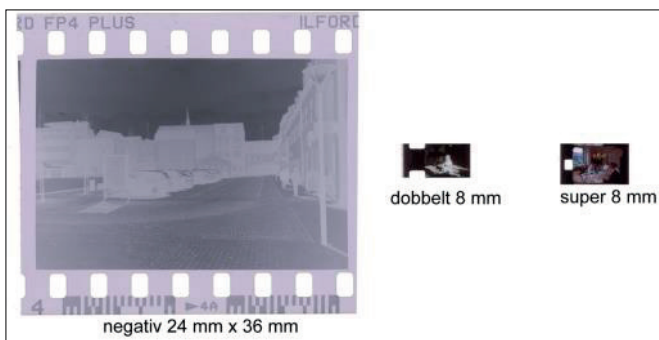
E. BEHNKE
NORREBROGADE 146 B · KØBENHAVN N · TELEFON: KEHR 7450

Fig 12. Noris Toneudstyr standard 8.

synkronisering mellem projektoren og en spolebåndoptager. Læbesynkronisering var det så som så med, men underlægningsmusikken kom der til filmen.

Allerede i 1938 lavede Eumig C4 8mm optageren, der var drevet af et batteri. (se ill. af nyere model på næste side.)

Sammenligning af formater:

Super 8 mm

Ved dobbelt 8 fyldte perforeringen meget og billedstørrelsen blev ret lille i forhold til de 8 mm. I starten af 60'erne arbejde en gruppe af filmpro-

Fig 13. Eumig electric 1958.

ducenter, bl.a. Kodak og Fuji, med et 8 mm format, hvor perforeringens huller blev meget mindre og flyttet ud for midten af billedet. Dette var ca 30% større end det gamle standard 8 mm. Kodak brød med gruppen og lancerede det udviklede format som super 8 film i 1964. De skabte en pla-

stikkassette, der rummede 15 m 8 mm bred film. Kassetten havde de to spoler liggende ved siden af hinanden. I starten blev super 8 filmen leveret uden tonespor. Man kunne så bagefter lægge et tonespor på. Hvis man havde en tonegengiver, kunne man indspille kommentarer og baggrundsmusik, akkurat som var det en båndoptager.

Senere lavede man tonefilm (Kodak med Ektasound system 1973) forsynet med et magnetonespor modsat perforeringen, suppleret med et smallere magnetspor uden for perforeringen. Da filmen derved blev tykkere, måtte kassetten gøres større og udformes, så et tonehoved kunne virke på filmen. Ud over at afbalancere filmens tykkelse kunne man med ekstrasporet lægge stereolyd på. Tonehovedet var forskudt med 18 billeder (1 sekund) i forhold til projektionsbilledet.

Billedhastigheden var på Super 8 18 billeder pr. sekund, hvilket gav en bedre billedstabilitet og bedre tone. Dobbelt 8 og Super 8 kunne ikke vises på det samme udstyr, da tandtromlerne var forskellige. Dog var nogle projektorer forsynet med vekslebare tromler. Tonefilmskassetten kunne ikke bruges i en stumfilm optager, men modsat kunne en stumfilmkassette bruges i en toneoptager.

Som ved Instamatic udgjorde Super 8 kassetten en lukket helhed. Det betød, at filmtrykpladen var af plastik og en del af kassetten. Den havde nogle takker/hakker som overførte filmens ISO tal til belysningsmåleren. De fleste kameraer var fuldautomatiske, batteridrevne og forsynet med zoom objektiver.

Fig 15. Super 8 kassetter, Agfa stum, Kodak tone.

Beaulieu 4008 ZM-2

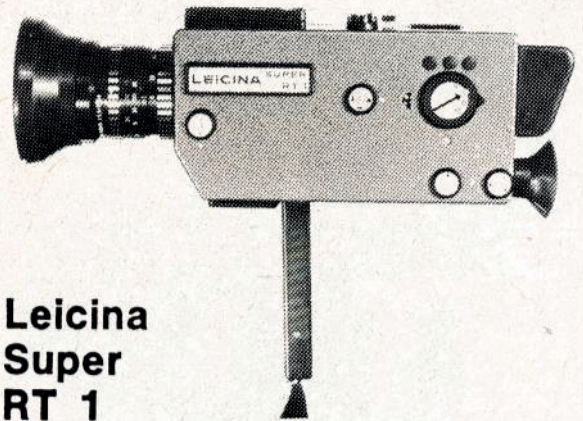
Avanceret super 8 smal-filmkamera. El-motor, elektronisk styret med billedhastigheder fra 2 til 70 bill. pr. sek. NC-akku til drift af motorer og lysmåler. CdS-lysmåling igennem objektivet. Motor-zoom variabel fra 2 til 12 sek. Refleks søger, sektorblænde og enkeltbilledtæller samt mulighed for tilbagespoling. Tilslutningsmuligheder for synkron lydoptagelse. Schneider Macro-zoom optik fra 6 til 66 mm. f. 1,8, som muliggør optagelse fra 1 mm til uendeligt.

Set til ca. **kr. 6000**

Fig 16. Beaulieu S 8mm.

Fig 17. Leitz Leicina S 8mm.

Fig 18. Bolex S 8mm projector.

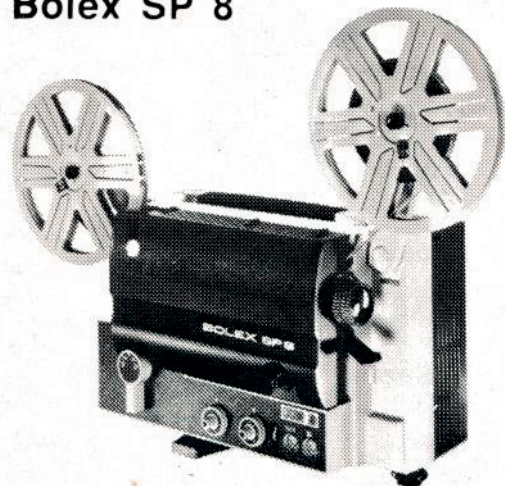

Leicina Super RT 1

Elektronisk super 8 optager med lysmåling gennem objektivet. Aut. ind- og udtoning samt overblænding. 5 hastigheder. Fjernbetjening og programmeret optagelse samt indspildning af impulser til tonesynkronisering. Med Leicina-Vario 1:1,8/8-64 mm.

Set til ca. **kr. 5600**

Bolex SP 8

Kompakt super 8 tonegiver med indspilningsautomatik og variabel sletteknap. Komplet med mikrofon og prøvfilm.

Set til ca. **kr. 2200**

Fig 29. Eumig S 8mm Sound og Fig 20. samme åben.

Fuji skabte sin egen kassette i Single 8 system. Det var samme filmformat, som i Kodak kassetten, blot på en tyndere basis. Men her var to spoler over hinanden, og filmen lå frit mellem disse, således at man skulle lægge dette stykke ind i den faste filmkanal i kameraet. Gengivere og tonesystem var identisk med Super 8.

Hvilken løsning, der var bedst, diskuteres stadig i dag.

Med mikrofon på en arm kunne der optages lyd synkront fra omgivelserne. Efter fremkaldning og sammenklipping kunne man med toneprojektoren mikse anden lyd med optagelseslyden på hovedsporet. Hvis en projektor var tosporet, kunne der lægges lyd på det andet spor eller stereoundersætningsmusik på begge spor. Lydredigering skete, medens man kørte filmen igennem projektoren.

Fig 21. Fuji Single 8 mm kassette.

Fig 22. Åben Fujica Tone optager.

Langt det meste filmmateriale til Super 8 omvendefarvefilm var beregnet til kunstlys. På optageren sad et filter, som skulle skydes ind ved dagslys.

Da filmudstyr er meget præget af mekanik, skal samlere i dag på dette område ofte finde frem til en teknisk service for at få udstyret til at snurre rigtigt. Meget sidder fast i gammel olie, og trækremme e.c. er "integreret" ind i tandhjulene.

For øvrigt er digitalisering af gamle Super 8 mm til DVD en sag for professionelle firmaer, og det skal de have god betaling for. Laver du det selv, kan du ikke affotografere en visning på en skærm. Det bliver elendigt. Du skal anskaffe dig et ret dyrt apparat og så tager det omkring 1 sekund pr. frame, og kvaliteten er det så som så med.

Selvfølgelig er der en gruppe mennesker, som holder fast i det gamle Super 8 system. Kodak bragte i 2018 Extachrome S 8 mm og 16 mm på markedet igen i den gamle form. Personlig mener jeg, det er for megen nostalgi, hvad angår Super 8. Ligegyldigt hvordan man ser på det, er kvaliteten af 8mm film langt under den "film" kvalitet, der kan opnås på en ganske normal smartphone, men se selv (4. , 5. under Homepages).

Der findes også nogle Wide screen optagere. Det sker med nye Super 8mm kameraer, som bruger en type Super 8mm film uden tonespor, men med større billedformat i stedet for. Tonen optages på lagermedie (SD kort) med en eller anden form for synkronisering. Når filmen fremkaldes digitaliseres den og forsynes med den optagne lyd. Det er rasende dyrt sammenlignet med videooptagelse med ens eget kamera.

Eneste katalog over optageren er lavet omkring 2003 af filmmanden Jürgen Lossau i Berlin, som har en forretning med analogt udstyr.

Mine personlige erfaringer med "Levende billeder" kan læses på:
<http://www.kamerasamling.dk/Artikler/pdf/levende-billeder.pdf>

Eksempler på firmaer:

Smalfilm som hovedområde:

Bolex (opkøbes af Eumig), Nizo (senere under Braun, under Bauer og senere Bosch), Eumig, Bell&Howell, Beaulieu.

Afdeling af et kameramærke:

Chinon og Cosina (begge storleverandør til andre med ommærkning), Canon, Elmo, Kodak, Leicina (Leitz), Minolta, Nikon, Noris, Fuji, Ricoh.

Homepages:

Fotoimpex: <https://www.fotoimpex.de>

Kodak: <https://www.kodak.com/consumer/products/super8/super-8-film/default.htm>

Jürgen Lossau: <http://www.clickundsurr.de>

Pro 8 mm siden: <https://www.pro8mm.com/>

Super 8 mm : <http://www.super8.tv>

Super 8 Wicki : http://super8wiki.com/index.php/Main_Page

Filmcentralen er også en guldgrube af film: <https://filmcentralen.dk/>

Noter

- i Amatørråd: tæl til 6 medens du optager en scene.
- ii Både for optager og fremviser gælder følgende princip: Bevægelse fra afviklerspole og til kort før filmkanalen og bevægelse fra kort efter filmkanalen forbi eventuel tonedel og til opviklerspolen, skal være jævn og er styret af tandtromler og spoler. Igennem filmkanalen skal filmen bevæge sig rykvis med en eller anden form for griber, så billedet står stille for eksponering/projektering med åben blænde og rykker frem til næste billede for lukket blænde. For at få det jævne og det rykvis til at passe sammen, skal filmen være i en sløjfe både før og efter kanalen. Disse sløjfer kan enten ligge frit eller være en del af en kassette.
- iii Optisk tonespor: Lydoptagelsen overføres til et smalt spor som kopieres ind på filmen. I sporet er variationer af mørke og lys, der følger den lyd, som skal gengives. I projektoren sidder en lille lampe, hvis lys koncentrerer på sporet. Lys/mørke variationer i sporet bliver registreret af en fotocelle placeret på den anden side af lydsporet, altså modtages lysvariationer i takt med det lydsignal. Fotocellens signal bliver så efterfølgende forstærket til højtalerniveau. Billede og lyd er forskudt i forhold til placering på filmen.
- iv Se iøvrigt Objektiv nr 157 Carsten Brandt : Fotografiets historie set ud fra filmens synspunkt. Desværre er note 1 forkert: Det første flexible materiale var nitrocellulose, og det var dette materiale, som kunne gå i selvantændelse. Nitrocellulose er i familie med skydebomuld (et sprængstof). Acetatfilmen (celluloseacetat) var safety filmen og først efter 2. verdenskrig blev kinofilm lavet i dette materiale.

Vilhelm Tillge

Ann Vibeke Knudsen

En donation til ”Dansk fotografisk Forenings Understøttelsesfond”

En af 1800-tallets største, topografiske københavnerfotografer var Vilhelm Tillge. Han var fotograf i Helsingør fra 1862, i København 1866-1893. I forbindelse med lukning af sit atelier i 1893 bestemte han, hvad der skulle ske med hans meget store samling af glasnegativer, svarende til et kvart århundredes dokumentation af kunst, arkitektur, byrum og landskaber i København og på Østsjælland:

Den skulle bruges til at skaffe midler til fotografernes understøttelsesforening:

Dansk photographisk Forening. Som Bevis paa den Interesse, der af Medlemmer vires „Dansk photographisk Forenings Understøttelsesfond“, kan anføres, at Photograph Vilhelm Tillge, der nu er ophørt med sin photographiske Forretning, har overdraget sin store og værdifulde Samling af Plader til Formanden for Understøttelsesfondet med, at hele Bruttoindtægten af disse Plader i to Aar skal tilfalde Fondet. Hr. Tillge, der i 16 Aar har photographeret de betydeligste Billeder paa Charlottenborgudstillingerne og National-Galleriet samt en stor Mængde af Thorvaldsens Arbejder, foruden Prospekter af Kjøbenhavn og Omegn, har paa denne Maade skabt en Samling af flere tusinde Billeder, der alle sælges hos Formanden for Fondet, Chr. Neuhaus.

Omtale i Berlingske Tidende 16. maj 1893: Fotograf Vilhelm Tillge, der i 1893 var ophørt med sin fotografiske forretning, overdrog samtidig sin store samling af glasnegativer til formanden for den fotografiske understøttelsesforening, Chr. Neuhaus. Mod at hele bruttoindtægten af disse plader i to år skulle tilfalde fondet. Hr. Tillge, der i 16 år havde fotograferet de betydeligste billeder på Charlottenborgudstillingerne og National-Galleriet samt en stor mængde af Thorvaldsens arbejder, foruden prospekter af København og omegn, havde på denne måde skabt en samling af flere tusinde billeder, der alle skulle sælges af formanden for fondet, Chr. Neuhaus.

Vilhelm Tillges fotografier

Vilhelm Tillge var født i København i 1843. Han var uddannet tømrersvend og var efterfølgende på Kunstakademiets tegneskole, men hvor og hvordan han fik sin fotografuddannelse, ved vi ikke. Han valgte at slå sig ned i Helsingør som fotograf i 1862 med atelier i Bjergegade. Nogle år, ca. 1865-1867, var han (måske også) i København på adressen Frederiksberg Allé 37 – faktisk er hans elleve første stereobilleder taget på Frederiksberg – men han annoncerede igen i 1868 med sit atelier, nu i Stengade (måske på hjørnet af Bjergegade) i Helsingør.

I 1873 flyttede han dog permanent til København med adresse på Store Kjøbmagergade 38. Her var han til han lukkede atelieret i 1893.

Købmagergade 38 med Vilhelm Tillges fotografiske atelier. Foto fra kbhbilleder.dk.

Vilhelm Tillge var en alsidig fotograf. Han optog mange stereobilleder, som må have været en særdeles vigtig indtægtskilde i 1860-1870'erne. Men de optagelser var blot en del af hans store topografiske produktion, især af billeder fra København og Nordsjælland, men også fra Østsjælland med Møen. Han fotograferede desuden, som omtalen i avisen fra 1893 fortæller, kunstværker på Charlottenborggudstillingerne, hvor han var fast fotograf 1878-1884, og netop den fotografiske gengivelse af kunstværker var populær, for dengang var det den eneste måde, hvorpå man kunne mangfoldiggøre kunstnerens værker. Han fremstillede reproduktioner af malerierne som "Photographiekort" og solgte dem for en mark stykket. Han må også have haft succes med sine skildringer af danske kunstnere på kabinetkort og med optagelser af Thorvaldsens værker, som bl.a. udkom i et lille specialfremstillet album med foto af Thorvaldsens Museum på forsiden. Men netop den del af hans værk er oversat i dag – farveteknikken har kasseret de gamle sort/hvide gengivelser af selv de allerbedste maleres værker.

I atelieret hos maleren Carl Bloch, 1834-1890. Foto Vilhelm Tillge. Kongelige Bibliotek.

*Barn i hofbuntmager Bangs familie.
Foto Vilhelm Tillge, 1880'erne. Privateje.*

Vilhelm Tillge var selvfølgelig også portrætfotograf og specielt reklamerede han i sine annoncer i 1870-1880'erne med, at han kunne fotografere de uroligste børn. Tillge må have haft ansat adskillige hjælpere, for det var efterhånden en stor virksomhed, han havde fået bygget op.

Stereobillederne

I dag kender vi specielt Vilhelm Tillge for hans stereobilleder, dels er der relativt mange af dem, dels ses hans navn tydeligt på billederne og endelig har han nummereret sine billeder og forsynet nogle af dem med en trykt oversigt på bagsiden, så vi har et overblik over hans indsats.

Annonce i Folkets Avis, Kbh. 24. oktober 1876.

*Nr. 88. Vilhelm Tillge, Christianshavns Kanal. Burmeister & Wains Etablissement.
Tilhører Gerhard Ryding.*

Men at Tillge i 1876 udstillede stereobilleder er måske ukendt for de fleste. Han var vel inspireret af Jules Vernes verdensberømte roman "Jorden rundt i 80 Dage", der udkom på dansk i 1876. Han etablerede udstillinger, som han kaldte "Jorden rundt!" dels på sin adresse i København, dels på Bornholm og sikkert også andre steder i landet med en samling på ca. 400 billeder fra Sverige-Norge, Tyskland, Frankrig, England, Rusland, Italien, Amerika osv. Fordelt i 33 store stereoskopkasser. Det var, iflg. de samtidige omtaler, franske glasstereobilleder. Vi må forestille os, at Tillge havde investeret i franskmænden Claude Marie Ferrier's stereobilleder, som i dag regnes for verdens fineste glasstereobilleder.

Jorden rundt. Vi tillade os at henlede vore Læseres Opmærksomhed paa den i disse Dage af Hr. Fotograf Tillge i Theatersalen i Rønne aabnede Glas-Stereoskop-Udstilling, der fører Beskueren fra den ene Ende af Jorden til den anden. Samlingen bestaaer af Fotografier paa Glas, optagne efter Naturen af de berømteste franske Fotografer. Disse Glasbilleder ere anbragte i Stereoskopkasser, paa Bagvæggen af disse findes anbragt en mat Glasrude bag hvilken Lyset er opstillet; ved denne Methode opnaaes en fortrinlig Lysvirkning og navnlig Vinter- og Graaveirsstykker tage sig meget godt ud. Da Billederne, som Fotografier, baade ere naturtro og nøiagtige, er det en behagelig Maade at stifte Bekjendtskab med fremmede og fjerntliggende Egne paa, og kan yde Beskueren en interessant og belærende Adspredelse.

Teksten i det redaktionelle indlæg i Bornholms Avis 7. oktober 1876 fortæller, at Hr. Tillge netop havde åbnet sin "Glas-Stereoskop-Udstilling" i Theatersalen i Rønne. Den førte beskueren fra den ene ende af Jorden til den anden og samlingen bestod af fotografier på glas, anbragt i stereoskopkasser: "Paa Bagvæggen af disse findes anbragt en mat Glasrude bag hvilken Lyset er opstillet; ved denne Methode opnaaes en fortrinlig Lysvirkning og navnlig Vinter og Graaveirsstykker tage sig meget godt ud. Da Billederne, som Fotografier, baade er naturtro og nøiagtige, er det en

behagelig Maade at stifte Bekjendtskab med fremmede og fjerntliggende Egne paa, og kan yde Beskueren en interessant og belærende Adspredelse".

I 1877 var det den fynske fotograf og stereoskopfremstiller Peter Fangel, der turnerede rundt i Danmark med en lignende udstilling. Han har selv fortalt, at han havde købt stereobillederne i Hamburg, men har måske også overtaget noget af Tillges udstyr. Han kaldte sin udstilling "Jorden rundt i 80 Minutter".

Vådkollodium

Vilhelm Tillge benyttede sig af "vådkollodium", en metode, der var opfundet af briten Frederick Scott Archer i 1851. Det betød jo, at man nu kunne lægge det kostbare daguerreotypi bag sig og fremstille billigere portrætter på glas, vitrotypier (ambrotypier). Det var i virkeligheden undereksporerede glasnegativer, der blev monteret med en mørk baggrund og med samme indfatning som daguerreotypierne. I løbet af 1850'erne fandt man ud af, at glasnegativerne kunne kopieres som positiver på albuminpapir, og at der kunne fremstilles et uendeligt antal kopier efter det samme negativ. MEN. Processen havde den ulempe, at den var mest anvendelig i et fast atelier og dermed til portrætfotografering. For glaspladen skulle gydes med kollodium, der var gjort lysfølsomt med sølvnitrat umiddelbart før optagelsen og pladen skulle fremkaldes lige efter eksponeringen, ellers ville kollodiummet tørre ind.

Det var portrætfotografering de fleste fotografer levede af, men heldigvis var der også en del, der gerne ville fotografere landskabs-, arkitektur- og genrebilleder og hvad gjorde man så? Jo, man anskaffede sig et mobilt mørkekammer. Det var der flere der gjorde, og derfor har vi trods besværlighederne relativt mange udendørsoptagelser i de år, hvor man benyttede vådkollodium, dvs. fra 1850'erne til 1880'erne. I 1880'erne kom de fabriksfremstillede glasnegativer, som var klar til optagelse og kunne fremkaldes, når det passede.

En af de fotografer, der var optaget af udendørsfotograferingen, var altså Vilhelm Tillge. Han var en flittig mand og han har taget rigtig mange billeder, specielt i København fra 1860-erne til omkring 1890. Vi ved, at han gjorde brug af det mobile mørkekammer, som han de første år havde indrettet i en lille trækvogn, for den solgte han i 1869:

En lille fotografisk Trækvogn

benyttet af Fotograf Tillge i Helsingør, staaer
tilsalgs hos Hr. Goecker, Tordenskjoldsgade 5.
Billet, med den Priis (contant), der kan gives
for samme, modtages af Hr. Goecker.

*Kjöbenhavns Adressecomptoirs Efterretninger, 2.
november 1869.*

Men vi ved også, at han derefter fik fremstillet "en fotografisk Vogn, konstrueret af Elof Jensen paa Størrelse med en Droske". Elof Jensen var vognfabrikant på Farimagsvej i København og han byggede også sporomnibusser i 1870'erne. Tillge solgte vognen igen i 1881, kan vi se af en annonce i Dansk fotografisk Forenings tidsskrift – men om han anskaffede sig et nyt transportabelt mørkekammer eller begyndte at bruge de nye fabriksfremstillede glasnegativer, ved vi ikke. Men det ser ud til, at han også tog udendørsoptagelser i 1880'erne.

"Prospekt" fra Nordsjælland, Søllerød Kirke med Søllerød Sø i forgrunden. Bemærk udsnittet med vognen. Det er fotografens mobile mørkekammer-vogn, og det er ham selv, der står med den ene fod på indhegningen og nyder udsigten. En medhjælper har fået lov til at tage billedet. Foto Vilhelm Tillge, 1870'erne, privateje.

Fotograferne overtog hinandens glasnegativer

Som det ses i indledningen til denne artikel havde Vilhelm Tillge doneret sin meget store negativsamling til kollegaen Christian Neuhaus, der som formand gjorde en stor indsats for Fotografernes Understøttelsesforening. Kravet var, at bruttoindtægten i to år skulle tilfalde fondet. Derefter kunne Chr. Neuhaus selv udnytte glasnegativerne.

Chr. Neuhaus, 1833-1907, var en dygtig portrætfotograf med atelier i Købmagergade 14, ikke langt fra Tillge. Han har så vidt vi ved ikke taget mange udendørsoptagelser. De to havde begge været med i bestyrelsen, da Dansk fotografisk

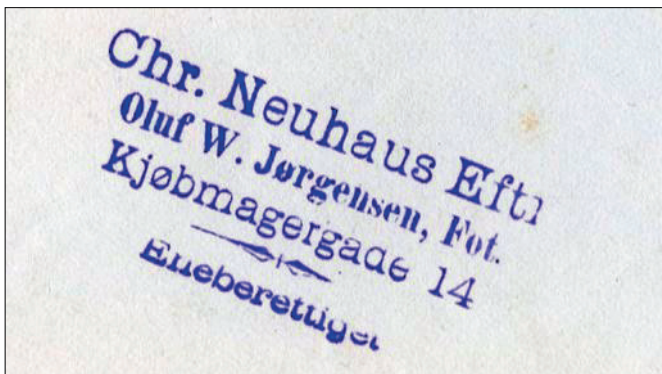
To billeder fra Classens Have på Østerbro med "De kongelige Driverier". Billedet til højre er på bagsiden stemplet "Chr. Neuhaus Eft. Oluf W. Jørgensen, Fot. Købmagergade 14. Eneberetiget".

På begge billeder ses fotograf Vilhelm Tillge, 1843-1896, med hustru Caroline Marie f. Knudsen, 1843-1922, og på det ene en ukendt ung kvinde. De to billeder er taget på samme dag. Privateje og Kongelige Bibliotek.

Forening startede i 1878, og de var begge engagerede i Understøttelsesforeningen, der var en af den Fotografiske Forenings hjertesager og havde til opgave at hjælpe trængende medlemmer. Da kapitalen var stor nok, tog Understøttelsesforeningen fat på sine uddelinger i 1880 og både Tillge og Neuhaus var engagerede i arbejdet, Neuhaus var formand fra 1886-1902. Understøttelsesforeningen fik dels sin kapital fra en fjerdedel af medlemskontingentet og ikke mindst fra store donationer fra fotograferne. Den første der således blev hædret ved at hans arvinger gav et stort legat til Understøttelsesforeningen var kgl. hoffotograf Bertel Budtz Müller, der pludselig døde i 1884. Og et ukendt beløb har kopierne af Tillges glasnegativer også indbragt til foreningen.

Vilhelm Tillge havde erhvervet nogle glasnegativer efter sin dygtige kollega, landskabsfotografen

Johan Frederik Busch, 1825-1883, da han døde, og formentlig har han også købt andre fotografers negativer. Så det var vel naturligt for ham, at hans egne glasplader gik videre til en anden kollega, ja, det sørgede han selv for.

Fra Chr. Neuhaus gik pladerne videre til hans elev og mangeårige medarbejder, Oluf W. Jørgensen, 1853-1922, og på samme tid i 1890'erne og o. 1900 voksede interessen for især "det gamle København". O.W. Jørgensen fremstillede gennem årene i tusindvis af kopier efter de gamle plader og han stemplede dem med sit eget navn, hvad enten det var Tillges eller andre fotografers negativer, han benyttede. Men heldigvis for det, ellers kunne billederne være gået i glemmebogen.

En anden der også sikrede sig gamle negativer efter ældre kolleger, var kgl. hoffotograf Peter Elfelt og formentlig overtog han også billeder efter Jørgensen, da denne døde i 1922. Peter Elfelts store samling er dels på Det Kongelige Bibliotek, dels på Københavns Museum – og når man en gang får registreret de tusindvis af plader, vil der sikkert dukke flere af Tillges optagelser frem.

Men – vi kan kun med sikkerhed bestemme fotografen af et glasnegativ - eller en anonym kopi - hvis der er bevaret et originalbillede med vedkommendes navnetræk.

Berlingske Tidende 11. april 1896.

Kilder:

Bjørn Ochsner, Fotografer i og fra Danmark til og med år 1920, Kbh. 1986.

C.E. Aagaard, Dansk fotografisk Forening 1879-1929. Kbh. 1929.

Div. Avisannoncer.

Se meget mere om og af Vilhelm Tillge på siden her: <https://www.fotohistorie.com/tillge-vilhelm-kbh.html>

Contax S

En kamerahistorisk nyhed for 70 år siden

Klaus-Eckard Riess

**”Auferstanden aus Ruinen und der Zukunft zugewandt”
(Genopstået af ruiner og vendt mod fremtiden)**

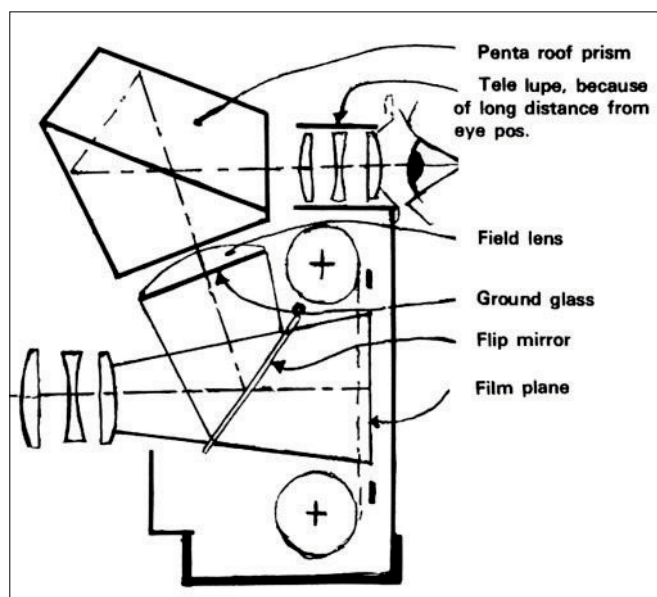
*Zeiss Ikons Ernemmann Werk, nu Dresdens Tekniske Samlinger.
Her blev Contax S og følgemodeller udviklet og produceret, 1948 – 1962.*

Contax- S (klein D), 1951.

Sådan lyder begyndelsen af Østtysklands slet ikke ideologiske nationalsang, digtet af Johannes R. Becher. Disse ord er skrevet i 1949 og passer til situationen, da Contax S samme år i marts blev præsenteret for offentligheden på Leipziger Messen, efter at et enkelt prøveeksemplar allerede havde været luftet på Sankt Eriks-Mässan i Stockholm i november 1948.

Ud af Dresdens ruiner og Zeiss Ikons bombeskadede og af sovjetisk demontage medtagne virksomhed var groet verdens første 35 mm SLR-Kamera med indbygget søgerprisme og udskiftelige objektiver. Kameraet havde sin hemmelige forgænger. Selvom rustningsproduktionen under anden verdenskrig indtog allerhøjeste prioritet, var et team hos Zeiss Ikon i det skjulte i gang med at udvikle et SLR-kamera under navnet Syntax med både søgerprisme og indbygget belysningsmåler. Af dette har konstruktionschefen Hubert Nerwin mange år senere tegnet en skitse, som blev vist i *Zeiss Historica Journal* i 1981. Desuden eksisterer tegninger af kameraet på franske patenter. Men prototypen havde sine ulemper, idet

Principskitse af forgængereren, den hemmelige prototype Syntax. Tegnet i 1981 efter erindringerne af Zeiss Ikons tidligere konstruktionschef Hubert Nerwin.

hensynet til rullerne af den lodret gående spalte-lukker af Contax-typen forhindrede anvendelsen af objektiver under 80 mm brændvidde. Det hemmelige Syntax kamera samt alle arbejdstegninger m.m. gik desværre tabt, da hele udviklingsafdelingen og meget andet i Zeiss Ikon's Ica Werk blev offer for bombeangrebet den 13. februar 1945.

Men allerede i august 1945 begyndte nogle ukuelige mennesker at samle stumperne op og forberede en realisering af planerne om et 35mm SLR-kamera. Idéen om en horisontal løbende spalte-lukker à la Leica baseret på tre lukkeraksler blev taget op. Udvendig meddrejende lukkerknapper, som kendes fra Exakta og Leica, blev undgået. Inspireret af Contax II rykkede man objektivfatning og prismehus lidt til højre, hvorved al mekanik kunne samles i venstre side af kameraet (set forfra). Dette lidt usymetriske design blev det store forbillede for de tidlige japanske spejlflekskameraer, som Asahi Pentax, Nikon F, Minolta SR, Canonflex og andre. Til objektivtilslutning valgtes M 42x1 mm gevindet, der blev særlig kendt som "Praktica-gevind" og dominerede hele den store kameraverden i en længere årrække. Lukkertiderne, som kunne aflæses under en glasrude, indstillede man med en knap på toppen af kameraet. En lille skydeknap gav mulighed for at stille om mellem korte og lange lukkertider. Lidt usædvanlig, men ganske praktisk placeret, er den skrånede udløser på fronten af kameraet. Allerede i august 1950 kom en selvudløser til. Desværre er søgeren temmelig mørk, især ved brug af objektiver med lille lysstyrke. Det skyldes at kameraet hverken er udstyret med en såkaldt billedfeltlinse eller matskive. Til gengæld er undersiden af prismet matteret og har fået påslebet fassetter, der fremtræder som en lys billedramme i søgeren.

I spidsen af konstruktionsledelsen stod Wilhelm Winzenburg, godt bistået af Walter Hennig og Rudolph Kuhnert. De kom selvfølgelig ikke helt udenom børnesygdomme med kameraet. Der skulle en del ændringer og forbedringer til, og med tiden også videreudviklinger, hvilket resulterede i forskellige versioner. Vil man som samler nøjagtig vide, hvilken udgave af SLR-Contax man står med i hånden, så er det bedst at slå op i følgende bøger:

Richard Hummel "Spiegelreflexkameras aus Dresden",
Alexander Schulz "Spiegel-Contax" og
Bernd K. Otto "Carl Zeiss Kamera-Register 1902 – 2012".

Sidstnævnte og omfattende bog kan stadig købes hos
Verlag Rudolf Hillebrand, Kiefernweg 21, D-41470 Neuss og hos
Lindemanns Foto-Buchhandlung, Tailfinger Str. 7, D-70567 Stuttgart.

Særlig uheldig med børnesygdomme i Contax S kameraet må ERCONA CAMERA CO. i New York have været. Allerede i efteråret 1949 havde man bestilt et antal Contax S i Dresden, hvoraf halvdelen ankom med defekte lukkere. På trods af dette, var man dog stadig imponeret af produktet.

*Konstruktionsteamet Rudolph Kuhnert,
Walter Hennig og Wilhelm Winzenburg.*

At det traditionelle, gamle Carl Zeiss Inch. i New York ikke ville vide af Contax S, skyldtes at kameraet var blevet fremstillet af det konfiskerede og nationaliserede VEB Zeiss Ikon i den østlige

del af Tyskland. En handelsmand havde derfor grundlagt et lille importfirma i New York, som fik navnet Ercona efter det 6x9 bælgkamera, som VEB Zeiss Ikon havde kaldt sin Ikonta-version.

NOW — A Revolutionary NEW Contax by

THE CONTAX-S

First EYE-LEVEL Automatic Reflex Camera!

Zeiss-Ikon opens a new era in 35 millimeter photography with the introduction of the Contax-S. Gone is the twin-image coupled rangefinder. In its place is a single viewer — the Prisma-Scope — which enables you to sight directly through the camera lens. It yields a life-size, upright image that focuses with the precision of a studio camera! Now, for the first time in a single lens reflex, all focusing and viewing takes place at direct eye level! Without sacrificing the compact qualities of the miniature, the nuisance of parallax is forever eliminated... accessory lenses require no coupling with special and costly rangefinders... close-up photography requires only the addition of extension tubes. Here is the most versatile camera ever created!

Made in the original plant of the Zeiss camera works, the Contax-S bears the stamp of the world's greatest camera craftsmen. Because it can never be mass produced, the Contax-S will be available only in limited quantities. See it now, at your better camera dealer!

The CONTAX-S Prisma-Scope

By means of a precision Zeiss lens and ingenious prism arrangement—product of 15 years of research—an always upright, life-size image is transmitted to the eye of the viewer.

- Parallax is entirely eliminated. No special rangefinders ever needed. What you see, you get!
- Focusing sets new standards in speed and precision.
- Direct visual control of depth of field now becomes a reality for the miniature camera user.
- Close-up photography and copy work require only the addition of extension tubes. Ideal for scientific work.

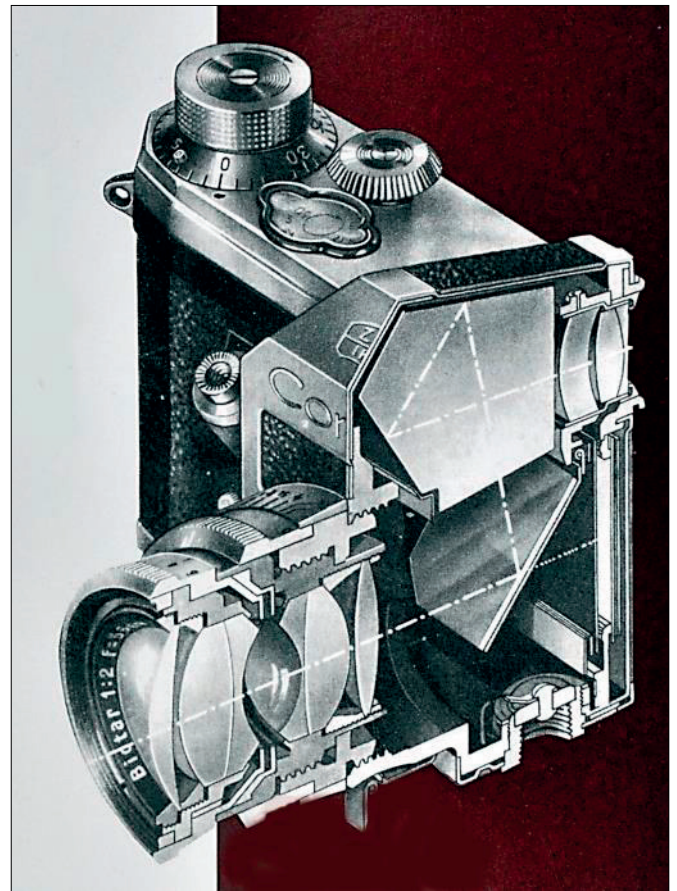
All These New Features

- Built-in flash synchronizer concealed in tripod socket.
- All shutter speeds — fast and slow — from a single control. 1 second to 1/1000th.
- Fully automatic! Single knob transports film, winds shutter, and moves exposure counter. Prevents double exposures.
- Equipped with "T" coated Zeiss Biotar F/2 lens (equivalent to T/2) in a universal mount; a full line of accessory lenses and filters available.

Would you like to own the Contax-S? Write for name of your nearest dealer. Illustrated Brochure "C" on the Contax-S sent free on request.

ERCONA CAMERA CORPORATION
527 Fifth Avenue, New York 17, N. Y.

\$475⁰⁰
Fed. Tax Included
Fair Trade

Tidlig amerikansk annonce for Contax-S. Kameraets fortrin er udførlig beskrevet.

Snittegning af Contax S. Det ses tydeligt at søgeren ikke har nogen matskive.

Som en følge af navnestridighederne sikrede man sig i Dresden allerede i oktober 1952 rettighederne til varemærket *Pentacon*, afledt af *pentaprisme* og *Contax*. Fra året 1953 blev derfor graveret Pentacon på de Contax kameraer, der skulle eksporteres til det vestlige udland. Af svært forklarlige grunde dukker kameraet også op under mere eller mindre fantasifulde navne som Hexacon, ConSol, Astraflex, Ritacon eller andre.

I maj 1956 præsenteres Contax E med en iøjnefaldende stor overbygning, der indeholder en ukoblet belysningsmåler, som svarer til *Werralux*, fremstillet af VEB Feingerätewerk Weimar.

Så sent som i september 1956 dukker med Contax F og Contax FB to væsentlige nyheder op. Den ene er billedfeltlinsen i søgersystemet, som sørger

for et betydeligt lysere søgerbillede. Den anden ses i bunden af spejlhuset som en indvendig udløser til objektiver med springblænde. Alle Contax med F som kendetegn er forsynet med disse forbedringer. B'et i kameranavnet kan stå for Belichtungsmesser.

Den allersidste modernisering kommer med både Contax FM og lysmålerkameraet Contax FBM i september 1958 med et snitbillede i matskiven, som garanterer en mere præcis afstandtindstilling. M'et i kameranavnet står her for Messlupe.

Alle SLR-Contax/Pentacon blev fremstillet i Zeiss Ikons tidligere Ernemann Werk, hvor i dag Dresdens Tekniske Samlinger har til huse. Montageafdelingen for kameraet var placeret på tredje etage. At Contax/Pentacon kameraet siden 1956

Det mattede prisme set nedefra. De lysslebne kanter fremtræder synligt.

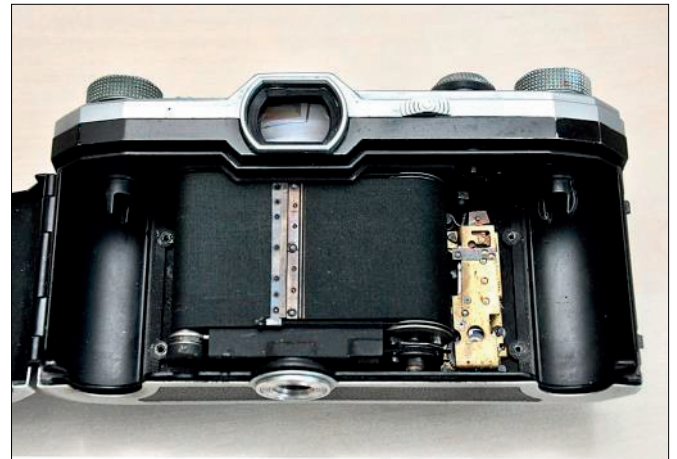
Præsentation af Contax D i 1952.

ZEISS IKON

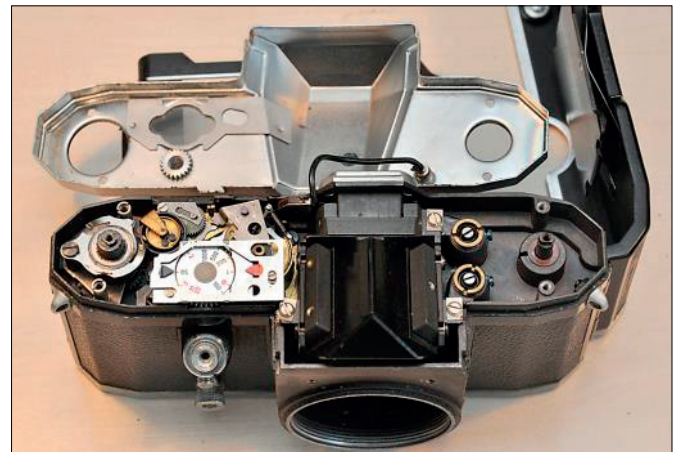
Springlebendige Photos

sind der Vorzug unserer CONTAX D, der Kamera mit dem eingebauten Prismenfernrohrsucher. Mit ihr meistert jeder auch schwierige Aufnahmen.

VEB MECHANIK ZEISS IKON DRESDEN A 21

Spaltelukker à la Leica, til højre ses selvudløserværket.

Et kig ind i kameraet.

Fremtræksknap, udløser og lukkertidsindstilling. Når lukkeren udløses, snurrer tidsskalaen rundt under glasruden.

Kvalitetskontrol.

skulle have været produceret i Kamera-Werke Niedersiedlitz sammen med Praktica, som det bliver oplyst i nogle publikationer, har ifølge Gerhard Jehmlich intet på sig. Som tidligere ledende medarbejder hos KW og forfatter af bogen "Der VEB Pentacon Dresden" kender han jo alt til historien.

Dertil lige den lille kommentar, at undertegnede selv har arbejdet i Ernemann Werk som udsendt værktøjsmagerlærling i hele februar måned 1956. Men jeg havde absolut intet med kameraproduktionen at gøre.

Contax/Pentacon kameraerne blev taget ud af produktion i 1962. På dette tidspunkt var virksomheden allerede kommet til at hedde VEB Kamera- und Kinowerke, for i 1964 at blive omdøbt til VEB Pentacon Dresden.

Med hensyn til kameraernes pålidelighed skal understreges, at alle mine tre Contax S, D og FB fungerer upåklageligt.

Næsten samtidigt med Contax S kom det italienske Rectaflex på markedet. Det er et meget smukt og særdeles spændende 35mm SLR-kamera. Derfor en opfordring til vore medlemmer: Er der nogen, der kan fortælle eller skrive noget om dette interessante kameras historie?

Contax D, 1952 – 1956.

Contax FB, 1956 – 1961.

Billeder:
 © Klaus-Eckard Riess
 © Lawrence J. Gubas "Zeiss and Photography"

Franske forbindelser

Klaus-Eckard Riess

GRANDS HOMMES

*Christian Tuxen Falbe, archéologue et consul général.
Huile de J.B. Van der Holst, 31 x 25 cm. Collection privée Angleterre.*

*Christian VIII, roi du Danemark (1786-1848),
peint par Vilhelm Marstrand.*

For 180 år siden, den 19. august 1839, bekendtgjorde fysikeren François Arago i Videnskabernes Akademi i Paris, at den franske stat havde købt patentet af Nicéphore Niépces og Louis-Jacques-Mandé Daguerres opfindelse af fotografien og tilegnet det til hele verden. Nyheden om denne generøsitet spredtes som en løbeild rundt i alle

lande. Til Danmark nåede oplysningen om opfindelsen allerede flere måneder forinden, fordi geologen Christian Tuxen Falbe rapporterede fra Paris til den kunst- og videnskabsbegeistrede kronprins Christian Frederik (senere samme år Christian VIII.), der straks informerede H.C. Ørsted.

Hvordan Danmark kom ind i det store billede af denne verdensbegivenhed har vort medlem François Marchetti skrevet en fire sider lang artikel om i det franske tidsskrift *Res Photographica*. Grundlaget er Flemming Berendts temanumre 45, 62 og 87 af vort blad *Objektiv*.

Fordi fysiske skavanker lænker François til sin bolig, har vi længe ikke set ham til vore mødefæstener på Østerbro. Men hovedet er i fuldt vigør med oversættelser, artikler og korrespondance. For at sige det med en lille omskrivning af Jesus ord i Matt. 26.41.: ”Ånden er på toppen, men kødet er skrøbeligt.”

Det er langt fra første gang at de fotohistorisk interesserede franskmænd hører fra vort ”latterlige lille land” Danmark. Faktisk er Dansk Fotohistorisk Selskab og vort tidsskrift *Objektiv* kendt i vide franske kredse og har tilmed et meget fint ry hos *Club Niépce Lumière*. Det skyldes at vor 83-årige ven François har leveret elegante oversættelser af omtrent 50 af vore artikler, der nydes af det franske sprogs æsteter, som clubbens tidligere præsident Gérard Bandelier udtrykker det.

François Marchetti

RES PHOTOGRAPHICA

12€

AOÛT 2019

N°212

CLUB NIÉPCE LUMIÈRE

NUMÉRO SPÉCIAL ANNIVERSAIRES

IL Y A 180 ANS : NAISSANCE DE LA PHOTOGRAPHIE, JULES VERNE ET LA PHOTOGRAPHIE, IL Y A 50 ANS : ON A MARCHÉ SUR LE LUNE, AOÛT 1839 : LE DAGUERRÉOTYPE ARRIVE À GRENOBLE, IL Y A 40 ANS : NAISSANCE DU CLUB NIÉPCE LUMIÈRE, LE SAMOCA 35 SUPER, UN PRINCE DAGUERRÉOPHILE, LA VIE DU CLUB...

APPAREILS

LE SAMOCA 35 SUPER

UN APPAREIL RARE ET RECHERCHÉ

Qui a construit mon Samoca 35 Super ?

Selon "Camera-Wikipedia", c'est la firme japonaise Sangyo K.K., qui a été en activité pendant dix ans, de 1952 à 1962. A certaines périodes, le nom de l'appareil, Samoca, a aussi été celui de la firme. Les appareils photo Samoca se répartissent en deux familles. La première, qui se caractérise par son aspect « mignon », est celle à laquelle appartient mon appareil. La seconde, apparue vers 1960, offre un aspect plus traditionnel et la technique en est manifestement faible. Une exception est le rare Samocaflex 35, un appareil 35 mm très recherché.

Texte et photos de **Leif JOHANSEN**
Traduit du danois par **François MARCHETTI**

GRANDS HOMMES

UN PRINCE DAGUERRÉOPHILE

L'article présenté ici s'appuie largement sur des textes danois de référence publiés par Ida Haugsted, le regretté Flemming Berendt et Marie-Louise Berner (voir « Objektiv », numéros thématiques 45, 62 et 87). Je les en remercie vivement. J'ai tiré également profit de la lecture du très remarquable ouvrage de Guy Vié, « 1839 Le Daguerrotypage », édité en 2009 par le Club Niépce Lumière.

*En matière de vocabulaire, le français ne semble connaître que daguerrotypage, qui, selon les dictionnaires (Petit Robert, p. ex.), désigne à la fois le procédé, l'image et l'instrument utilisé pour obtenir cette image. Or, le danois, par souci de précision, n'a pas hésité à forger plusieurs vocables à partir du français **daguerrotypage**.*

*daguerreotypi = daguerrotypage (l'image), daguerrotypie (le procédé),
daguerreotypist = daguerrotypageur, -euse (celui ou celle qui fait des daguerrotypes),
daguerreotypere = daguerrotypageur.*

Etonnant, n'est-ce pas ?

Je me suis donc permis de faire un pas de plus et d'introduire le néologisme daguerrotypophile dans le titre de mon article.

*Texte de **François MARCHETTI***

Oversættelse:

Den her trykte artikel baseres hovedsageligt på relevante danske tekster, skrevet af Ida Haugsted, afd. Flemming Berendt og Marie-Louise Berner (jfr. "Objektiv" temanumre 45, 62 og 87). Dem takker jeg hjerteligt.

Jeg har også draget fordel af at læse Guy Vié's fremragende bog "1839. Le Daguerrotypage", som Club Niépce Daguerre fik udgivet i 2009.

Med hensyn til terminologi ser det ud til, at det franske sprog kun kender ordet "daguerrotypage", som ifølge diverse leksika (f.eks. Petit Robert) betegner selve processen, det opnåede billede og optagerapparatet.

Til gengæld er det danske sprog mere nøjagtigt og har fra det franske daguerrotypage konstrueret flere ordkombinationer:

daguerreotypi = daguerrotypage (billedet)

daguerrotypie = (processen),

daguerreotypist = daguerrotypageur -euse (fem.) (den, der laver daguerrotypes), daguerreotypere = daguerrotypageur

Forbavsende, ikke sandt?

Derfor har jeg ikke tøvet med at bruge en neologisme i min artikels titel: daguerrotypophile (= daguerreofil, daguerrevenlig).

I samme udgave af *Res Photographica* har Leif Johansen fortalt om sit lille Samoca 35 Super, og tilmeld har et billede af kameraet fundet vej til forsiden af tidsskriftet. Hos fotohistorisk interessere-

de franske læsere er navnene François Marchetti, Klaus-Eckard Riess og Leif Johansen derfor velkendte stemmer fra Danmark.

Murermester Fobians daguerreotypi

Lennart Weber

Poul Christian Fobian (1816-1857) og Christiane Cecilie Fobian (1821-1903) på daguerreotypi fra 1848. Bemærk den ultramarinblå farve.

I de senere år er der dukket en del daguerreotypier op i private samlinger. Det har vist sig, at der kan findes eksempler på disse tidlige fotografier hos private, som sammenholdt med museers og Det Kgl. Biblioteks store samling kan bidrage til øget viden om fotografiets barndom.

Desværre er det sjældent, at nutidens ejere har viden om hvem der er på daguerreotypierne eller hvem fotografen var. Netop derfor er der grund til at sætte ekstra fokus på disse forhold, når der åbnes en dør på klem.

De to portrætter af ægteparret, som her præsenteres, er optaget i 1848 blot ni år efter at Daguerre 7. januar 1839 præsenterede sin opfindelse i Paris. De to danske daguerreotypier er dukket op i et dødsbo efter en privat samler, der havde en særlig interesse i gamle fotografier.

Bemærk den ultramarinblå farve rundt om portræterne af Poul og Christiane Fobian. Det var i gamle dage et meget kostbart farvestof, som fandtes i bestemte smykkesten og derfor kun sjældent blev anvendt. Men i 1822 lykkedes det at fremstille farven kunstigt, og dermed blev farven mere tilgængelig.

Der er dog næppe tvivl om, at murermesterparret fra Sorø har betalt en pæn pris for at blive forevigtet på daguerreotypi. Og tilmed i en ramme med anvendelsen af den ultramarinblå farve.

Ægteparret Fobian

Der er ingen sikre informationer om fotografen på de to billeder. Men på begge daguerreotypier er der med sirlig håndskrift noteret vigtige informationer.

På billedet af manden står der: *Poul Christian Fobian således taget af 26. december 1848 i København, 31 år.*

Og på det andet billede står der på bagsiden: *Christiane Cecilie Fobian således taget af 26. december 1848 i København, 26 år.*

Prikkerne dækker over et meget kort ord eller måske blot en signatur, som er vanskeligt at tyde, men som måske er fotografens navn.

Ægteparret Poul Christian og Christiane Cecilie Fobian boede i 1848 i Sorø hvor de drev en murermesterforretning.

Teksten bag på de to daguerreotypier fortæller os flere ting. Det var usædvanligt, at billederne af et ægtepar fra Sorø blev optaget i København i december måned. Mange daguerreotypister rejste dengang rundt i Danmark og optog fotografierne. Og helst i de måneder af året hvor der var fint dagslys. Blitz var dengang et ukendt begreb.

Men Poul og Christiane er altså rejst fra Sorø til København for at blive fotograferet. Og det har i sig selv været noget af en rejse. Jernbanen København-Roskilde var godt nok åbnet i 1847, men med meget få daglige afgang, og turen fra Sorø

Rolighed som gaden så ud i gamle dage. Og selv om der er sket meget i den gamle Sorø gade, så er det dog stadig muligt i dag at fornemme gadens historie.

til Roskilde – eller måske helt til København – er foretaget med hestevogn.

Hvad anledningen har været kan vi i dag kun gætte på, men det har ikke været muligt at relatere 26. december 1848 til en begivenhed i familien.

Fobian slægten

Poul og Christiane blev viet 21. november 1840 i Sorø kirke. De fik 11 børn i årene 1841-1857. Et barn døde efter ni dage og to andre børn døde inden de var fyldt to år. Poul Christian Fobian døde som 41-årig i 1857 kort tid før barn nr. 11, Theodore Christiane Fobian, blev født. Christiane Cecilie Fobian døde i 1903 i en alder af 82 år.

Christiane Cecilie, født Høyer, stammede fra Sorø mens Poul Christian blev født i en børnerig familie i Slagelse hvor faren var snedkermester.

Sorøs ældste crickethold fra 1903 med bl.a. murermester Fobian på holdet. Det har ikke været muligt præcis at placere ham på billedet eller at

fastslå hans forbindelse til Poul og Christiane Fobian. Men det kunne være barnebarnet, Poul Carl Joachim Fobian, der blev født i 1873.

Fobian slægten har sine rødder på Vestsjælland, og gennem generationer har mændene drevet håndværkerfirmaer, typisk murermesterfirmaer. Man kan stadig finde en del efterkommere fra Fobian familien på Vestsjælland.

Fobian og Sorø

Murermester Poul Christian Fobian fik en forholdsvis kort erhvervskarriere i Sorø. Men der findes stadig spor i byen efter murermester Fobian. Familien boede i mange år i Rolighed 1 i Sorø, hvorfra han også drev murermesterforretning. Ejendommen ligger der stadig og ligner gaden på gamle fotografier.

På Sorø Lokalarkiv har de et fint fotografi af byens ældste crickethold hvor der optræder en murermester Fobian. Desværre har det ikke været muligt at fastslå om det er en søn eller sønnesøn efter Poul Christian og Christiane Cecilie Fobian.

Købes / byttes

Jeg efterlyser en krans til at skrue på afstandsmålervinduet på min Leica II, jfr. vedlagte billede. Mvh. Tune Laug, mobil: 61 99 27 15.

Billedgruppen

Gerhard Ryding

Mødereferater

Sommerens fund

Torsdag 26. september 2019.

Af Tune Laug.

Gerhard Ryding bød velkommen til en ny sæson i Billedgruppen. Emnet var som traditionen byder: ”Sommerens fund”, hvad enten det er gamle fotografier, foto-bøger/udstillinger, projekter mv.

Jan viste et panoramabillede af livgarden årgang 1920. Leif G. havde medbragt et rigt illustreret auktionskatalog med fotografica fra firmaet Breker til gennemsyn. I kataloget henviste Leif til en Goerz kamera-kikkert som er omtalt i Lennart Webers bog om Nellerødmanden.

Med dette fotografi af Marius Knudsen er vi midt i brydningstiden mellem heste og traktorer i landbruget.

I forhold til aftenens loppesalg orienterede Leif om at alle objekter med flag var benefice fra Jørgen Lybæk og Peter Haagen til DFS.

Jesper demonstrerede hvordan han er begyndt at knipse billeder med et lille minox og faktisk får nogle gode forstørrelser ud af det.

Lennart har dyrket Nellerødmanden/Elfelt i sommer, og bl.a. efterforsket hvem der tog et kendt panoramabillede af København fra en ballon. (Gengivet på tryk i Familiejournalen.) Ifølge Aller koncernen er det Elfelt der har taget billedet. Aller har fundet Holger Rosenbergs arkiv med

Heste i landbruget. Foto: Marius Knudsen.

bl.a.300 billeder fra Afrika. Lennart vil evt. uddybe de nævnte emner i to artikler til Objektiv.

Lennart er gået i gang med en ny bog om Elfelt, - nye billeder er dukket op. 80 private billeder viser familielivet, de fire børn, konerne mv. Endelig er Lennart i gang med en bog om fotograf Olaf Staustrup & søn i Hillerød.

Ann Vibeke arbejder på en bog om fotografierne på Bornholm, til udgivelse i 2021. Se også afdelingen "Bornholmske fotografier på AV's hjemmeside. Ann Vibeke vil meget gerne høre fra nogen der har/ eller kender til interessante billeder af bornholmske fotografier, og f.eks. gerne et daguerreotypi af Hammershus! Herudover arbejder AV med sin hjemmeside "Fotohistorie.com", bl.a. med området: hvordan man håndterer og scanner billeder.

Poul fremviste to flotte håndkolorerede fotografier fra 1907 af sejlførende skibe, det ene bygget af træ og det andet af jern.

Gerhard orienterede om forårets datoer for billedgruppen; og han havde lagt billeder frem fra sommerens fund. Gerhard har holdt to foredrag i en lokalhistorisk forening med overskriften: "Mit liv som samler". Endelig orienterede Gerhard om en auktion over ældre fotografica hos fotograf Inge Aasmul i Taastrup d.27.10.2019. Inge har i år overdraget sit firma til sin datter.

Per fortalte om hvordan han med hjælp fra en kyndig har forbedret og forenklet sin hjemmeside "Minsamling.dk" så det nu er lettere at besøge hans samlinger. En nyhed er "Mariusknudsen.dk" hvor Per nu er nået op på omkring 900 indscannede billeder som bl.a. viser tørvegravning, landbrug, små erhverv og private familiebegivenheder, - ofte i 1950'erne. En spændende periode i landbruget med overgang fra heste til traktorer mv.

Tune havde medbragt to fotografier fra o.1900 af kontormiljøer. Og fra et besøg i sommer på Preus Fotomuseum i Horten fremviste og anbefalede

Fra dengang, der var folk og dyr beskæftiget i landbruget. Foto: Marius Knudsen.

han bogen "Retro Cameras" med flotte farvegen- givelser af kendte og mindre kendte kameraer til analog fotografering.

Lars arbejder bl.a. med forstørrelser og slægts- forskning med vægt på billedsiden. Niels: I som- meren 2016 besøgte jeg fotomuseet i Herning og tog godt 100 billeder som kan ses på DFS's hjem- meside, fotomuseet i Herning/billeder.

Andreas fortalte om hvordan han og Tom i august var en tur i Lübeck til Stereomøde i ISU – Inter- national Stereo Union, som i øvrigt har en interes- sant hjemmeside. De afholder loppemarked en lørdag og søndag i august, og her fik Tom og An- dreas solgt godt ud af deres medbragte fotografica fra deres samlinger.

Aftenen sluttede med skrotsalg af bl.a. ældre foto- grafier, glasnegativer, postkort, 2 visitkortalbums, og fotobøger.

Kommende møder

Stereoskopi.

Torsdag den.27.februar.

Peter Randløv genopliver det første temanummer om stereoskopi, Objektiv nr. 38, 1987 "Stereo- skopi, at se rummeligt". Det bliver naturligvis med 3D billeder og krydret med nogle af de mest spændende billeder, der er kommet til de seneste år i Registrant over Danske Stereoskopbilleder.

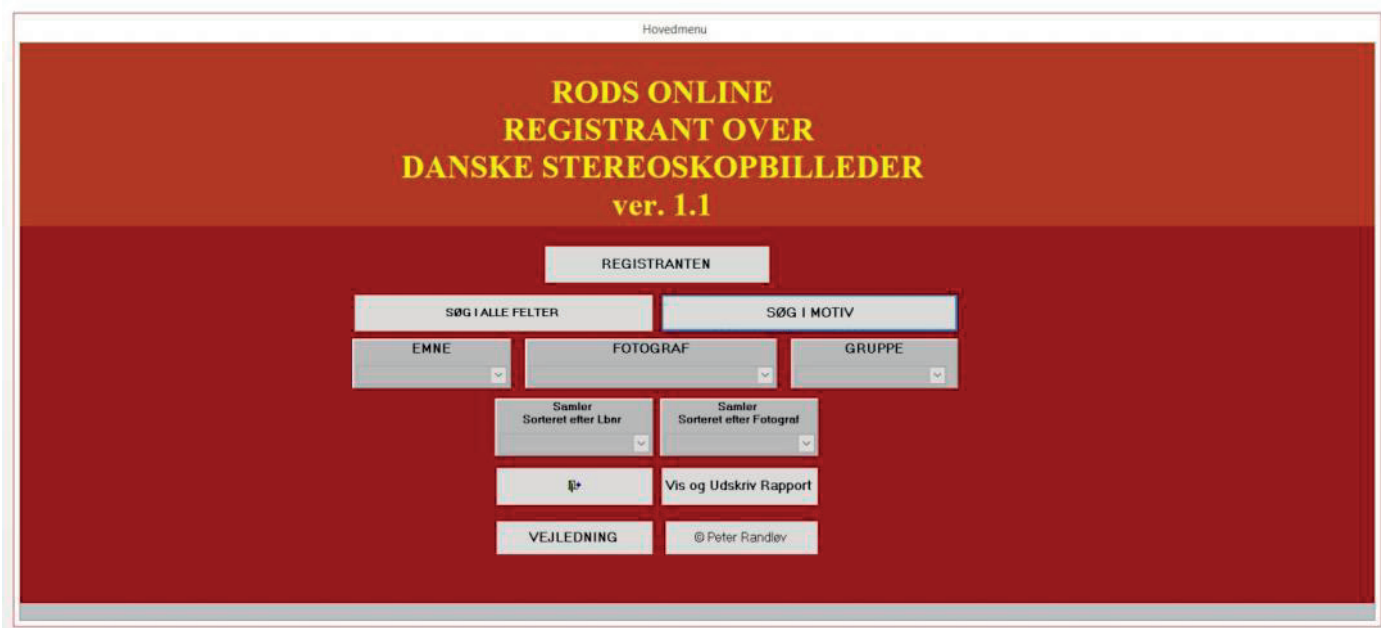
Holger Rosenbergs arkiv

Torsdag den 26.marts.

Lennart Weber vil fortælle om nogle spændende nyheder fra Holger Rosenbergs arkiv. Lennart har fået adgang til to arkiver, der giver et interessant indblik i globetrotterens mange rejser til Kina, Thailand og især Afrika. Hos Aller koncernen er der dukket et hidtil ukendt arkiv op med massevis af de papirbilleder og det baggrundsmateriale, som Rosenberg brugte. Det har Lennart Weber nu sammenkoblet med arkivet hos det nu lukkede Danmarks fotomuseum i Herning, hvor Sigfred Løvstad i 1990 lavede en stor udstilling om netop

Læs videre på side 38.

Zandersens butik i Slotsgade, Hillerød, lå i den ejendom, som fabrikant Peder Nordsten byggede som hovedsæde for hans imponerende fabrik der lavede landbrugsmaskiner. Fotograf: Olaf Staunstrup.

REGISTRANT OVER DANSKE STEREOSKOPBILLEDER ONLINE

Registrant over Danske Stereoskopbilleder, RODS, er nu online. Man skal downloade selve databasen til egen PC, og når den så køres med MS Access, henter programmet billederne fra Objektivs server.

Hvis man ikke har MS Access (2010 eller senere) ligger der også en runtime version, som skal downloades og installeres inden selve databasen kan aktiveres.

Gå til Objektiv.dk > Stereoskop sider > Registranten > RODS Online, så er der link til både download og en kort vejledning RODS_ONLINE.doc, som det anbefales at læse først.

Hvis der er problemer ved download, så højreklik på linket og vælg "Gem link som" eller "Gem destinationen som". Med MS Edge og Explorer skal databasefilens ekstension rettes fra html til accdb (RODS_ONLINE_ver1.accdb), hvorimod Google Chrome virker fint.

Der er kun få ændringer i forhold til USB versionen. Den væsentligste er, at billedet ikke automatisk udfylder vinduet. Billedet kan zoomes ind og ud med Ctrl +mushjul. Alternativt må man bruge skyderne i siderne.

Skærbilledet er optimeret til 1920x1080 pixels.

De prædefinerede søgninger er uændrede. Feltet "Vis og Udskriv" er udgået, men man kan få billedet i fuld skærmstørrelse ved at venstreklikke på det.

Databasen vil blive opdateret ca. hvert halve år. Det betyder, at man skal downloade selve databasen igen, hvis man vil have de seneste billeder.

Databasen blev opdateret pr. 1. oktober. På den nye version står der "ver 1.1" under titlen på hovedmenuen. Filnavnet er uændret, så man kan overskrive den gamle version.

USB-versionen bliver fortsat vedligeholdt, og de, der har en USB-stick med RODS, kan naturligvis fortsat få den opdateret.

REGISTRANTEN - RODS ONLINE

Peter Randlov

FILER HIEM

LBNR: PR0560 GRUPPE: GRØNLAND EMNE PERSON

MOTIV: GRØNLAND. GRØNLÆNDERINDER. ARSUK FJORD

FOTOGRAF: THOMSEN, THOMAS G., KØBENHAVN ÅR: 1866-71 NR: AKTIV: 67

Navigationssrude

GRØNLAND.

Grønlænderinder, Arsurk Fjord.
Th. Thomsen. Eneberstiget.

BIOGRAFI

Thomsen, Thomas Gotthied
10.10.1841 (København) - 27.9.1901 (Randers)
AABV: 67

Kemiker, senere præst. Amatør.
1866 assistent ved Landbohøjskolens kemiske laboratorium.
1866-71 ingeniørassistent ved kryolitbruddene i Ivigtut.
Første assistente stereofotograf - et enkelt med udførlig teknisk beskrivelse på bagsiden.
1871-73 igen assistent ved Landbohøjskolen.
1873-84 ansat ved Universitetets kemiske laboratorium.
1885 guldmedalje fra Videnskabsens selskab.
1888 teologisk eksamen.
Th. Thomsen var brøder til kemikeren Julius Thomsen, der påviste kvælstof-energiindholdet i bl.a. sodaliumstiftning O.B.L.
Objektiv nr. 60, april 1903, s. 58-60 Erik Færslø: Th. Thomsen. Amatørfotograf, kemiker, præst.

BEMÆRKNINGER

Th. Thomsen var 1866-71 ingeniørassistent ved kryolitbruddet i Ivigtut.
LH0817 DF0697

Post: 14 36 af 114

Fotomaleri

NUM. LOCK 1651 17-09-2019

Der er nu godt 30.000 poster i RODS, eksklusive dubletter er der knap 20.000 billeder fra 285 fotografere og fra 100 samlere (inkl. museer mv.).

Husk, der er meget andet stereo-kræs på DFSs hjemmeside. Under "Billeder og Billedgruppen" ligger Fangel og Elfelts protokoller, og der er et link til den hedengangne Stereoskopklubs rekonstruerede hjemmeside. I "Billedgalleriet" ligger billederne fra Stereoskopklubbens jubilæumsbog ved 100 års jubilæet i 2008, og under "Dansk" kan man se Nellerødmandens kameraer, herunder mange flotte stereokameraer.

Stille dag på havet ombord på 'Nurdug'. 1913. Privat eje.

Holger Rosenberg og hans brug af Nellerød kamera nr. 313. Dette kamera brugte nitratfilm, hvor filmen blev fremført ved et enkelt hul mellem hvert negativ. Det betød, at negativerne var omkring 30 x 60 mm. De to arkiver indeholder primært de mange fotografier, som blev bragt i Familiejournalen. Men arkivet fra Aller indeholdt også en del fotografier, som ikke tidligere har været brugt.

To fotografier fra Afrika af Holger Rosenberg.

Vådkollodium - landskabs- og arkitekturbilleder ca. 1855-1865

Torsdag den.23.april.

Ann Vibeke Knudsen er aftenens foredragsholder og skriver: ”Jeg er optaget af at finde ud af, hvilke fotografier det var, der fotograferede de første topografiske billeder i Danmark, i den (fra 1851) nye vådkollodium-teknik. Altså billeder af landskaber, bygninger, mindesmærker, prospekter og lignende. Glasnegativerne blev kopieret på albuminpapir og de tidlige billeder i denne vanskelige teknik, der bl.a. krævede et mobilt mørkekammer, er ofte både smukke, delikate og meget detaljerede - og så fortæller de i den grad om et forsvundet Danmark.”

Obs.!! Har du nogle så gamle billeder liggende, så tag dem meget gerne med til mødet!

Nyholm. Dokkens indvielse den 18. august 1858. Skruefregatten Sjælland indsættes i dokken. Foto af F. Henschel, 1825-1883, København og Slagelse. Billedet tilhører Det Kongelige Bibliotek.

Bog- & Udstillingsomtale

Tune Laug

The complete Catalog of MovieCameras

Jürgen Lossau.

ISBN 3-9807235-3-4.

Atoll Medien.

Pris € 49,90.

Af Leif Johansen.

I eftersøgning af en oversigt over småfilmskameraer hjalp Rudolf Hillebrand (Photodeal) mig frem til denne bog. Den er udkommet i 2003. Men ifølge emnets natur kan der ikke forventes ret meget nyt indhold fremover. Derfor må bogen betragtes som afslutning på småfilmsperioden.

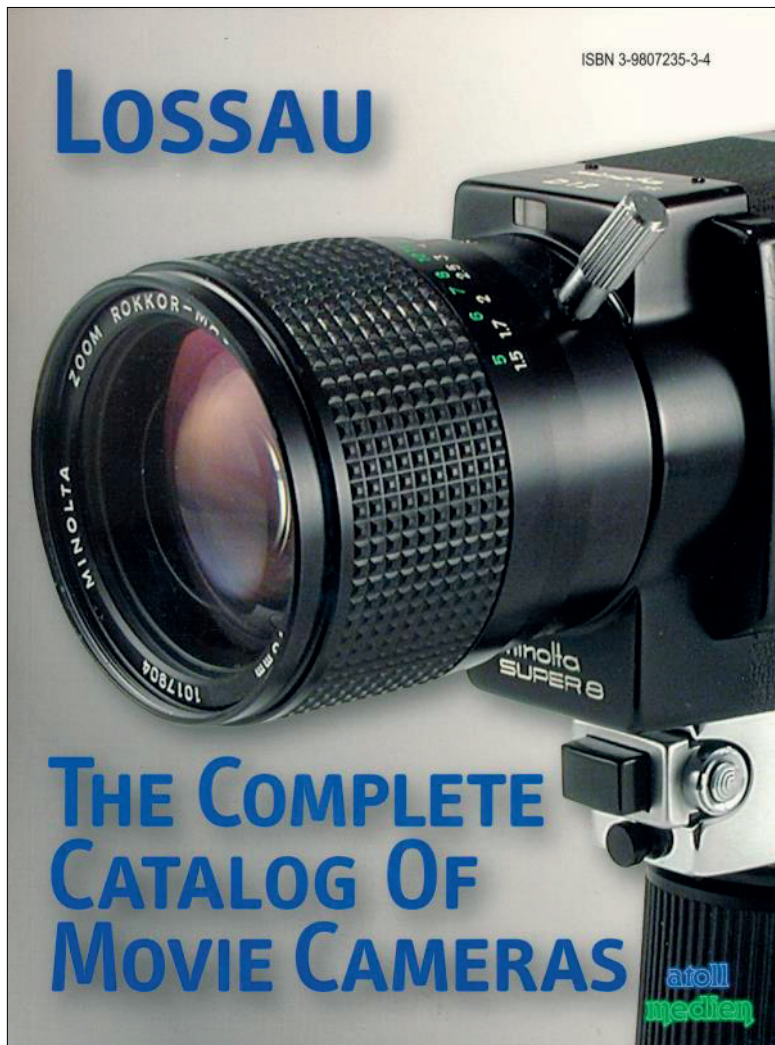
Bogen omfatter kameraområdet 16 mm, 9½ mm og diverse 8 mm typer.

Der er to hovedafsnit:

- 1 Omtale af ca. 100 firmaer/mærker.
- 2 En kortfattet opstilling i tabel af samtlige (?) producerede kameraer.

Dertil kommer rigt materiale med fotografier af kameraer, dels ved firmaomtaler, dels som billedark i tabellen. Dette materiale foregiver ikke at være komplet.

Alle omtaler under 1. er tosprogede, men ikke helt ordret oversat. De er informative, men af og til lidt svulstige med gentagelser, heri ligner de Kadlubeks stil. Kadlubeks måde fortsætter ved tabellen under afsnit 2, der er ret småt trykt og med mange forkortelser. Disse er forklaret, men de enkelte kolonner burde være bedre beskrevet i starten. Normalt er der en linje pr. kamera, gentagelser fra linjer oven over skal man gætte sig til. Der er også en kolonne med "samlerpris" ved auktion/Ebay/forhandler, men som altid er

svagheden ved dette, at det er et billede af tilstanden på det tidspunkt, hvor manuskriptet blev lavet (2003).

Det er tilsyneladende den eneste komplette bog omkring småfilmskameraer, der findes. Dermed udfylder den virkelig et hul. Fra Lossaus hånd findes også et lignende katalog over småfilmsprojektorer, hvilket jeg dog ikke har.

Bogen udbydes af flere på Ebay, men kan også bestilles i Jürgen Lossaus forretning i Berlin.

https://www.super8shop.de/en/produkt-kategorie/schmalfilm/buecher_sf

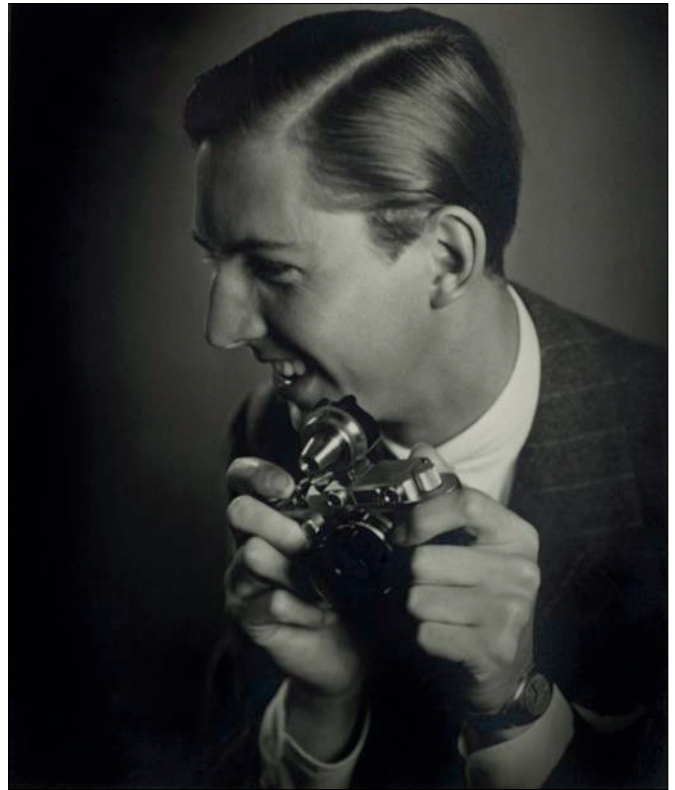
Finding Beauty

Kunsthøjets danske pioner, Keld Helmer-Petersen, præsenteres i stor udstilling med fotos, der lægger vægt på grafiske kvaliteter, linjer, former og farver.

Udstillingen følger fotografen fra begyndelsen af 1940'erne til hans sidste værker skabt i årene op til hans død i 2013. Den fortæller historien om den autodidakte amatør fotograf, der blev en toneangivende frontløber for dansk modernistisk fotografi, og hvis kendetegn var den gennemførte formalisme. Hans fotos er på én gang helt tidløse og stærke signalementer af en særlig modernitet, hvor især arkitektur, industri og infrastruktur er fremtrædende. *(Fra Det Kgl. Biblioteks website)*

Bemærk at Keld Helmer-Petersens fotografier kan ses i forstørret udgave på togstationen i Kastrup Lufthavn.

Billeder Copyright:
Det Kongelige Bibliotek
 Den Sorte Diamant
 Søren Kierkegaards Plads 1
 Til den 18. januar 2020.

FINE ART FOTOGRAFIE RUDOLF HILLEBRAND

Et virtuelt fotogalleri.

Af Klaus-Eckard Riess.

Rudolf Hillebrands video præsenterer et enestående fotostudio, som samtidigt tjener som udstillingslokale for hans arbejder. De viste fotografier i billedrammer af drivtømmer er håndfremstillede enkeltstykker. Alle billeder kan erhverves på forespørgsel.

Lokalet benyttes også for shootings, hvor nye modeller til enhver tid er velkomne. Ønsker om en uforpligtende besigtigelse af udstillingen efterkommes gerne efter forudgående aftale.

Kontakt på hillebrand@photodeal.de eller tlf. +49 2137/77676.

Nyd den 7 minutter lange rundtur i fotogalleriet, nostalgien og den dejlige musik på:
www.vimeo.com/38428900

Portræt af Keld Helmer-Petersen 1943
© Det Kongelige Bibliotek

The Wires, Chicago, 1950-51
© Estate of Keld Helmer-Petersen

Chigaco 1951
© Estate of Keld Helmer-Petersen

Medlemsorientering

Møder, foreningsmeddelelser og nyheder

Tune Laug

Mødereferater

Fotograf Walter Hahn, Dresden

Torsdag 19. september 2019.

Af Tune Laug.

Den nye sæson i DFS blev indledt af Klaus-Eckard Riess med ordene:

”Dette er en billedhistorie om en enestående fotograf i en højdramatisk tid.”

Walter Hahn blev født d. 20. april 1889 i Berlin, og døde i 1969. Walter kom i lære som litograf og begyndte også at fotografere; han blev berømt for sine fotopostkort. På billedlageret ”Deutsche Fotothek” kan man frit downloade, og de har 15.000 billeder af Walther Hahn. Fotografierne spænder vidt, fra romantiske og dramatiske bjergbilleder over landskaber og byer til skildringen af ny teknik, som f.eks. flyvemaskinen og fotografier taget fra fly med flykamera.

En del af Walter Hahn’s succes med postkortene skyldtes nok, at han var tålmodig med at få det rette motiv, - således kunne han vente i timevis på at få de rigtige skyer ind i motivet. Walter interesserede sig for at klatre i bjergene, og hans venner kaldte ham ”murstensklatreren”, fordi han slæbte et stort 13 x 18 kamera med op ad de lodrette klippesider. Som det ses af billederne gik Walter og hans klatrevenner ganske uforfærdet til udfordringerne i de stejle bjerge. Selv en cykel måtte en af klatrerne par tout have med sig!

Walter Hahn interesserede sig også for flyvemaskiner og tog billeder af 30’ernes tidlige passagermaskiner, bl.a. Junchers tre-motorers fly og den store fire-motorers J 38, og en Zeppelin over Dresden. I 1934 meldte Walter Hahn sig ind i nazistpartiet og kunne på den måde fortsætte med at fotografere fra luften til sin postkortproduktion.

En gammel ven til Klaus, Ernst Hirsch, ejer Walter Hahns luftkamera. Som et kuriosum kunne Klaus fortælle, hvordan de to har mange fælles træk i barndom og opvækst i Dresden samt i deres fototekniske uddannelser. I sit billedforedrag viste Klaus ligheden mellem Walter Hahns luftkamera og Hasselblads flykamera. Fra salen supplerede Niels Resdahl med oplysningen om, at Hasselblads flykamera er kopieret og videreudviklet fra et flykamera magen til Walter Hahns, fundet i et nedskudt tysk rekognosceringsfly, som var fløjet ind over Sverige under 2. verdenskrig.

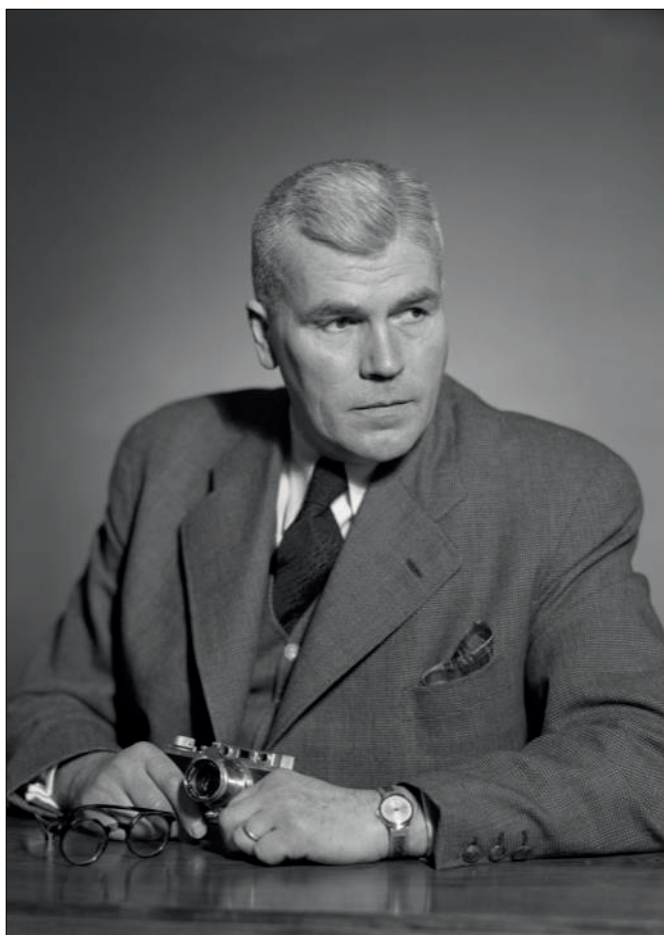
I løbet af krigen fik Walter Hahn bange anelser for sin smukke hjemstavnsby, Dresden, og fik tilladelse til at fotografere hele byen fra oven i 1943/44. Efter krigen og de allieredes systematiske bombardementer af Dresden i februar og april 1945, blev disse fotografier beslaglagt af Stasi som ville skjule, hvordan bygninger, der kunne være genopbygget, af forskellige grunde blev revet ned.

Tilbage i februar 1945 dokumenterede Walter Hahn de mange menneskelige ofre og den store materielle ødelæggelse af Dresden. Han blev standset af SS, som skiftede mening og bad ham fortsætte med at dokumentere.

Efter krigen kunne det have været vanskeligt for Walter Hahn som tidligere medlem af nazistpartiet at fortsætte sin karriere som fotograf. Men fotografen Richard Peter, ”Eine kamera klagt an”, sagde god for ham.

Privat havde krigen tunge følger for Walter Hahn: Han mistede tidligt en søn og under det andet bombardement af Dresden i april 1945 mistede han også sin kone.

Som fotograf efterlod Walter Hahn i tusindvis af flotte, udtryksfulde og interessante billeder til efterverdenen.

Walter Hahn.

Højt over Elben

Det romantiske Saksiske Schweiz.

Billeder Copyright Deutsche Fotothek Dresden

Jyllandsmøde

Lørdag 28. september 2019.
Af Leif Johansen.

28.09.2019 afholdtes det traditionelle vestmøde i Middelfart. Det samlede fremmøde kom i løbet af dagen op på ca. 25 medlemmer. Vi startede med loppemarked af et pænt omfang. Ved slutningen af formiddagen var der minipræsentation af Computur Wechsel Bajonet og redegørelse for de påtvungne ændringer af "Forum", begge ved Leif Johansen. Andreas informerede om invitationen til skrotsalg/loppemarked hos fotograf Aasmul i Taastrup.

Efter frokost holdt Klaus sit prøveforedrag om "Det fotografiske værktøjs historie", et emne som DFS var blevet anmodet om at bidrage med til en foredragsrække på Folkeuniversitetet i Aarhus og i Emdrup/Kbh. Klaus modtog nogle gode input fra medlemmerne og takkede for interessen.

Mødet afsluttedes med et godt udstyret og fornøjeligt skrotsalg.

Foto: Jan Klinksgaard

Et liv i fotobranchen

Torsdag den 17. oktober.
Af Klaus-Eckard Riess.

Enhver som deltog ved dette møde i Østerbrohuset gik glad og oplivet hjem. Gamle bekendtskaber og venskaber blev genopfrisket, erfaringer og minder udvekslet, og mere end en menneskealder af dansk fotohistorie bragt i erindring. Alt sammen fordi Svend Erik Nørklit fortalte så levende og underholdende og godt illustreret om sine mange år i fotobranchen eller, som han kaldte det, i Nikons gule førertrøje. Han understregede dog, at andre fotomærker ikke behøver at være dårligere af den grund.

Svend Erik startede i mesterlære hos Fotocentrum i Herlev og fortsatte hos Smico Foto og andre butikker, dels som førstemand og dels som butiksstyrer. Efter to aktive år hos Merlin i City 2 landede han i 1985 hos Dansk Fotoagentur A/S som sælger i DK Øst. 1990 avancerede Svend Erik til salgschef og fik i 1995 startet DFAs digitale afdeling. Ti år senere, i 2005, skete voldsomme forandringer, idet Nikon Corporation åbnede sin egen

repræsentation i Danmark og samtidig en stor serviceafdeling et sted i udlandet. DFAs ejer og direktør Kresten Kamper blev nødt til at fyre hele sit personale. Den også hos japanerne velanskrevne Svend Erik fik chancen til at hoppe med på vognen som Sales Manager hos Nikon DK. To år senere klatrede han et trin længere op og blev direktør, dvs. fa. Nikons "Country Manager in Denmark" Men intet varer evigt. Med tiden fornemmede Svend Erik de nye vinde, der var ved at decimere fotobranchen, hvorfor han stoppede i sit job for ca. fire år siden. Han ligger dog ikke på den lade side, er aktiv i flere retninger, f.eks. som turistguide, og hans CEO Nørklit Consultany yder rådgivning og salgskurser. Siden 2010 har Svend Erik en residence i Thailand, hvor han er blevet medejer af PHR Resort Thailand, efter han har ryddet op i visse urimelige, økonomiske forhold. Så hvis nogen har lyst til et fast feriested derude, kan de tryk tage kontakt med ham.

Det var også interessant at høre om og se billeder fra de mange aktiviteter, Svend Erik var med til at arrangere i årenes løb. Han mindede os om de tilbagevendende Photokina messer i Köln, ligeledes Cebit i Hannover og PMA i Las Vegas, eller vore egne fotomesser i Forum. De mange ture til møder hos Nikons europæiske hovedsæde i Amsterdam var en selvfølge, og en sjælden gang gik det også til Japan. Fotokunder inviterede man med mellemrum på spændende rejser, f.eks. til Kenya. Foto-golf og Foto-fodbold blev også arrangeret og sponsoreret. En del danske fotohandlere rundt om i landet blev udnævnt til Nikon Specialister, hvor der afholdtes årlige Nikondage med kamerademonstration og kameratest.

Man fristes næsten til at sige:
Det var de gode gamle dage, vi hørte om.

Efter foredraget fik Svend Erik Nørklit overrakt den obligatoriske "fremkaldervæske" af DFS's formand Sverre Hugo.

Fra Svend Erik Nørklits foredrag i Østerbrohuset.

Kommende møder

Julemarked, loppemarked og anvisningssalg
Søndag den 8. december.

Østerbrohuset
Århusgade 103
2100 København Ø

11.00 Lokalet åbnes
12.00 Loppemarked og opstilling til Anvisningssalg
14.00 Årets store anvisningssalg begynder
16.00 Afslutning og fælles oprydning.

Restaurering af gamle fotografier
Torsdag den 16. januar.

Peter Eeg Due fortæller og viser hvordan han foretager restaurering af gamle blegede og misfarvede fotografier i Photoshop.

Ligeledes beretter Peter historien bag en "Image Fulgurator" og forklarer hvordan man bygger den og anvender den kreativt.

Vest for Storebælt i Middelfart

Lørdag den 1. februar 2020.

Leif Johansen.

- kl. 10 Loppemarked åbner, morgenkaffe m.m.
- kl. 11:30 Evt. mikroudstillinger - eventuelt start på punkt 5 med opstilling af medbragte udstillingsgenstande
- kl. 12.00 Frokost
- kl. 13.00 Foredrag ved Jakob Lautrup - som vil fortælle om grundlaget for bogen "A Symphony of Scenic Beauty"
- ca. kl. 14.30 Kaffe og medlemsseminar (små udstillinger, præsentation og diskusion) om emnet amatørsmalfilm - historisk. Tag udstillingsgenstande med. Jeg laver min liste og lægger den ud i Forum.
- ca. 16.00 Afslutning

Bemærk, der er ikke p.t. planlagt skrotsalg.

Nye medlemmer

Steen Møller-Madsen	Ib Leunbach
Frederiksværkgade 24,1	Markmandsgade 5,5,th
3400 Hillerød	2300 København S

Nürnbergkram – et kig på Carl Braun's kameraproduktion

Torsdag den 20. februar.

Klaus-Eckard Riess kaster lys på Carl Braun's næsten ethundredårige firmahistorie fra begyndelsen til den bitre ende. Han viser de væsentligste kameramodeller samt gamle reklamer, og han tager os med på enkelte sidespring til beslægtede emner.

Preus Museum, "det nasjonale fotomuseet"

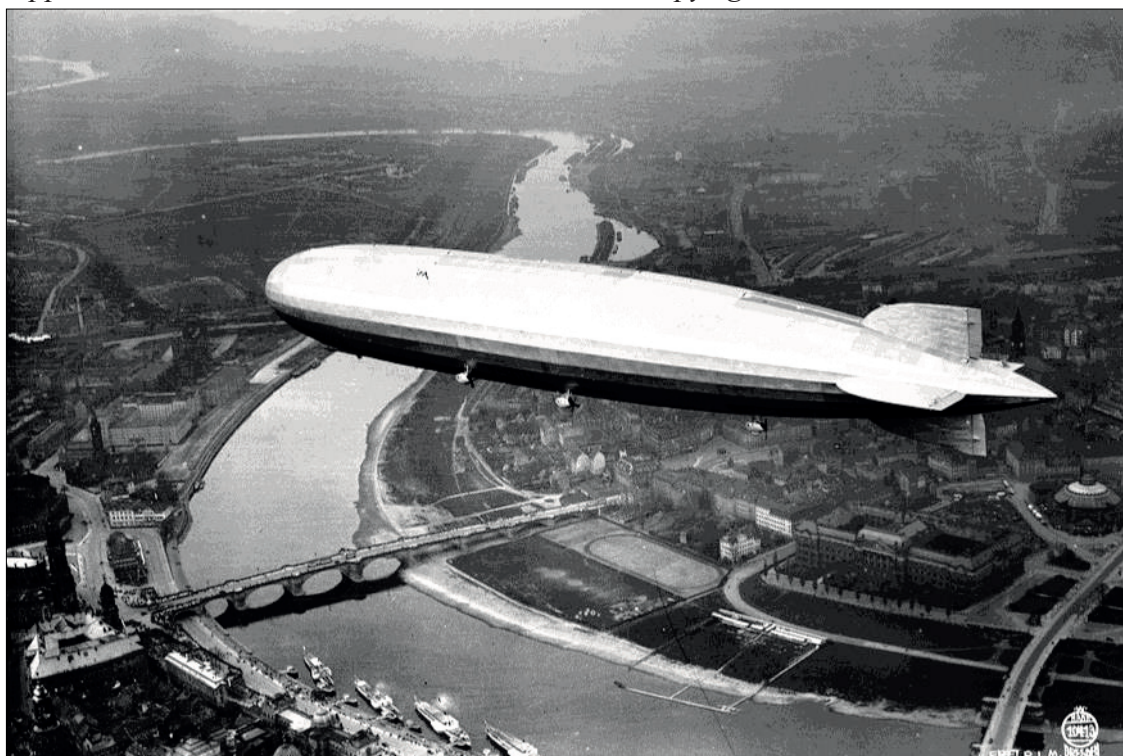
Torsdag den 19. marts.

Tune Laug fortæller og viser billeder fra sommerens udflugt til Preus Museum i Horten i Norge. Præsentation af museet, museets temaopdeling af den fototekniske udvikling, og fokusering på udvalgte kameraer vil være en del af de emner, der præsenteres.

Donation

Dansk Fotohistorisk Selskab siger tusind tak til Jørgen Lybæk for at have skænket selskabet en del kameraer, glasnegativer og en stor samling "Objektiv" blade til brug ved anvisningssalg og skrotsalg.

Zeppelin over Dresden, 1933. Foto Walter Hahn. Copyright Deutsche Fotothek Dresden.

Anvisningssalgslisten til søndag d. 08.12.19 i København

Anvisningssalgseffekterne sælges som beset, og Dansk Fotohistorisk Selskab påtager sig intet ansvar for eventuelle fejl og mangler og den anførte tilstandsbetegnelse. Køber og sælger erlægger hver 12,5% til D.F.S. Der afregnes kontant på stedet med såvel køber som sælger. Kredit gives kun til medlemmer, der har lagt kommissionsbud. Kommissionsbud accepteres kun, hvis køber selv arrangerer afhentning. Den, der afgiver bud for trediemand, hæfter for budet. Medlemmer kan indsende bud pr. telefon og e-mail til anvisningssalgslederen:

Leif Germann Jensen, Stationsvej 22, 2640 Hedehusene
 tlf. 30 61 71 45 - e-mail: leif.gj@mail.dk

Kommissionsbud modtages senest 2 døgn før anvisningssalget.

Nr.	Beskrivelse	Limit	H.slag
1	Zorkij-4, m. Jupiter-8, f:2/50, i fototaske		
2	Jupiter-9, f:2/8,5cm. (M39-gevind)		
3	Jupiter-11, f4/135 (M39-gevind)		
4	Jupiter-12, f:2,8/35 (M39-gevind)		
5	USSR universalsøger: 2,8 – 3,5 – 5 – 8,5 – 13,5cm.		
6	Hasselblad→Nikon F adapter		
7	Stereoskop (Holmes-type) + "Mirroscop" billedbetragter		
8	Gammel 8mm tegnefilm: Ciné Kodagraph "Mickey la Poule et Donald le Canard"		
9	"Sceniske Billeder" (album med kgl. skuespiller Adolph Rosenkilde-fotos)		
10	Diverse danske topografiske billeder i mappe		
11	Rolleifix snaplås		
12	Sinar frontplade (ca. 14x14cm.) med gammel Compur-lukker		
13	Stor trækasse med mange dias (8,5x8,5cm.)		
14	Indrammet foto: "Fotograf Th. Zeuthen i sit atelier på Læsø" (ca. 1900)		
15	Messing-hængeramme med 8x8 diapositiv + Neuhaus Cabinet Portræt i ramme		
16	Fotografisk brevkort: "Svendsen flyver over Limfjorden 23-8-1910"		
17	Zenza Bronica EC 6x6, udstyr med brugsanv., 4 objektiver, lysmåler, bælg m.m.		
18	"Photographisk Album over Kong Christian IV og denne Konges berømte Samtidige" (1862)		
19	Carte de Visite album: Komponister, malere, forfattere (Danmark og Europa)		
20	Carte de Visite album: Danske skuespillere m.m.		
21	7 stk. danske ferrotypier, deraf ét Bosco-fotografi		
22	14 stk. engelske ferrotypier		
23	En samling ferrotypier (12 stk.)		
24	Daguerreotypi (siddende kvinde), i fin ramme med forgyldt sløjfe		
25	2 daguerreotypier (ens indramning, formodentlig ægtepar)		
26	Daguerreotypi (kvinde), i læderetui		
27	Daguerreotypi (herre), i violet fløjlssetui		
28	Agfa Super Solinette, m.Solinar 3,5/50, koblet afstandsmåler og Syncro Compur, lukkertider ok.	200	
29	Kowa Kalloflex TLR Camera, m. Prominar 3.5/75 og taske	750	
30	Voigtländer Prominent I, m. Nokton 1.5/50 og BT	1500	
31	Polaroid SX-70 Folding	300	
32	Leitz Leica Mini Zoom, m. Vario Elmar 35-70 mm og skindtaske. Batteri isat.	400	
33	Voigtländer Bessa RF (6x9 klap), m. Helomar 3,5/105, gulfilter og indb. afstandsmåler	300	
34	Yashika Electro 35 GTN, m. Yashinon DX 1,7/45, UV forsats, batteri og taske	250	
35	4 stk Canon Super 8 videokameraer: 310XL - Zoom 318 - Auto Zoom 318 - Auto Zoom 518		
36	Disc kamera: Kodak disc 2000		
37	WERRA 1, m. Carl Zeiss Jena Tessar 2,8/50, og BT		
38	TOPCON RE-2, m. RE Auto Topcor 2,8/35 og modlysblande		
39	MINOX CD 70, Super Compact Zoom m. Minotar 35-70mm		
40	Olympus IS-1000, m. Olympus zoom 4,5-5,6/35-135 (AF og motorzoom), batteri og BT		
41	Agfa Record III, m. Solinar 4,5/105, indbygget afstandsmåler og Syncro Compur		
42	Voigtländer Vitomatic IIa, m. Color-Skopar 2,8/50, kobl. afstandsmåler + lysmåler og BT		
43	Agfa Silette SL, m. Solinar 2,8/50, indbygget kobl. lysmåler og Prontor SLK		
44	Olympus EES-2 halvformat (18x24), m. D.Zuiko 2,8/30		
45	Agfa Silette LK, m. Color-Apotar 2,8/45, indbygget kobl. lysmåler og Pronto-LK		
46	Ældre Leica tele med M39 LTM: Ernst Leitz Wetzlar Elmar f:4/9cm, No.519787	400	
47	Olympus MJU-II "Limited" No.0007899, m. Olympus Lens 2,8/35 mm.	1400	
48	Voigtländer Vitomatic IIa, m. Color-Skopar 2,8/50 (lukker sløv på lange tider)		

Anvisningssalglisten til søndag d. 08.12.19 i København

Anvisningssalgseffekterne sælges som beset, og Dansk Fotohistorisk Selskab påtager sig intet ansvar for eventuelle fejl og mangler og den anførte tilstandsbetegnelse. Køber og sælger erlægger hver 12,5% til D.F.S. Der afregnes kontant på stedet med såvel køber som sælger. Kredit gives kun til medlemmer, der har lagt kommissionsbud. Kommissionsbud accepteres kun, hvis køber selv arrangerer afhentning. Den, der afgiver bud for trediemand, hæfter for budet. Medlemmer kan indsende bud pr. telefon og e-mail til anvisningssalgslederen:

Leif Germann Jensen, Stationsvej 22, 2640 Hedehusene
 tlf. 30 61 71 45 - e-mail: leif.gj@mail.dk

Kommissionsbud modtages senest 2 døgn før anvisningssalget.

Nr.	Beskrivelse	Limit	H.slag
49	Rodenstock Rodagon 2,8/50 i original æske		
50	Olympus XA med Olympus A11 flash i org. æske og med dansk brugsanvisning		
51	Nikon Speedlight SB-22 samt NikonSpeedlight SB-23		
52	Nikkor-Q Auto 3,5/135 tele (sløret optik) + Vivitar 2,0/24 Wide Angle (til Nikon)		
53	Nikkor 2,8/180 tele		
54	3 Nikon filter (52mm): Polar + L39 + L1Bc		
55	Canon Canonet QL17 med org. taske, modlysblænde og Canolite D flash		
56	Minolta Autocord, m. Rokkor 3,5/75, BT og Minolta Paradjuster		
57	Polaroid SX-70 Land Camera		
58	Argus Matchmatic C3, m. Argus 3,5/50 og BT		
59	Mahogni rejsekamera (ca. 12x18), m. Rodenstock Eurynar 6,8/21cm i Compur		
60	ICA stereobetrakter (mahogni) til 4,5x10,7 glasdias		
61	Zeiss Ikon Nettar 515/2, m. Nettar-Anastigmat 3,5/10,5		
62	Gammel kikkert (Heath & Co., Crayford, London)		
63	Nikon-taske med Nikon PB-4 bælg, PS-5 slide copying adapter, matskiver m.m.		
64	Vidvinkelobjektiv: W-NIKKOR-C, 2,8/3,5cm. med M39 gevind og feet-skala		
65	Canon 3,5/135, m dæksler, modlysblænde, etui, 135-søger + flash coupler (til Canon 7)		
66	Dia-projektor: Leica P-150 (OK)		
67	Leica If (Nr. 613xxx), m.Summitar f:2/5cm., lens cap, modlysblænde og BT		
68	Leica If (Nr. 815xxx), m. Elmar 3,5/5cm., lens cap og påsat 5cm. søger		
69	Elmar f:4/9cm (krom, M39) + 9cm søger +Elpro Vla med adapter til 34mm gev.		
70	Leitz Telyt, f:4,5/20cm med TZFOO + SFTOO 20cm søger		
71	2stk. M39-objektiver: Elmar 4/9cm (sort/krom) + Summitar 2/50 (÷ betegnelse)		
72	Hasselblad 500C, m. Planar 2,8/80 T*, lysmåler, mag. A16 (4,5x6) og blitzsko		
73	S-Planar 5,6/135 T* i Hasselblad etui, samt sportssøger (80 og 135mm)		
74	Hasselblad bælg: EVS 5,6/135		
75	Hasselblad 500C hus, med magasin A16S (4x4cm), 4x4 søgermaske + blitzsko		
76	Sonnar 4/150 (til Hasselblad) med modlysblænde		
77	Sonnar 5,6/250 (til Hasselblad) med modlysblænde		
78	Sportssøger, rammesøger, skaktsøger, nærlinser og skulderrem til Hasselblad		
79	2 stk. Hasselbladmagasiner: 12 (6x6) og 16 (4,5x6)		
80	Hasselblad mellemringssæt samt Komura 2x teleconverter til Hasselblad		
81	Hasselblad prof. lens shade, samt filterholder og gelatinefiltre i æske		
82	Japansk minikikkert: 8x24 MINNIE wide 8,7°		
83	Agfa Flexilette (to-øjet 35mm), mangler navneskilt		
84	Leica M-4 hus, (nr. 1211xxx) med BT		
85	Leitz Summicron f:2/5cm med modlysblænde, etui, + tilhørende "brille"		
86	Leitz Elmarit 2,8/135 Canada, med dæksler og fast "brille"		
87	Leitz Elmar 4/135, med UV-filter og modlysblænde		
88	Leitz Nahgerät BEOON (16511) + Leitz TOOUG bordstativ		
89	Leicameter MC og Leicameter MR		
90	Leitz OUBIO adapter + Leitz 16466M adapter		
91	En samling Leica-litteratur		
92	Gammel teaterkikkert (sort)		
93	En samling Hasselblad-litteratur		
94	Minox 110S i gaveæske		
95	"BUDZ" III faldpladekamera		
96	ADOX Sport Ia, m. Cassar 4,5/105		

Deadline

for indlevering
af stof til Objektiv

April
1. marts

September
1. juli

December
1. november

NJAL FOTO

Njalsgade 22. Tlf.: 3254-5590
www.njalfoto.dk

Goecker for shooters

www.goecker.dk

Butik i København: Hejrevej 37 - 2400 København NV
Butik i Aarhus: Sindalsvej 37 - 8240 Risskov
Tlf: 3582 1100

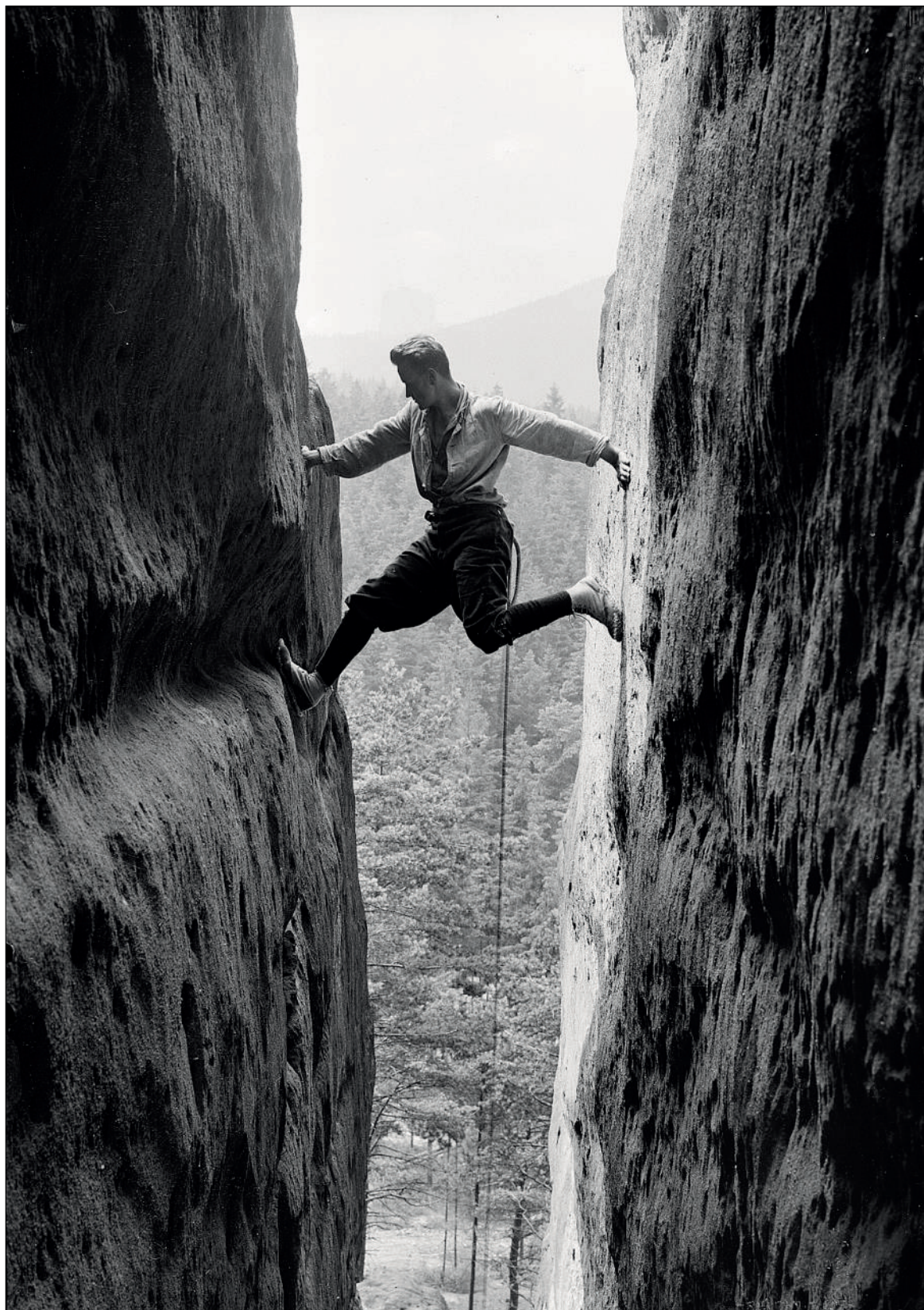

Foto: Walter Hahn. Copyright Deutsche Fotothek Dresden.

Vedrørende kommissionsbud til anvisningssalg!

**Bestyrelsen har vedtaget, at kommissionsbud kun kan modtages,
hvis køber selv sørger for afhentning af købte varer.**

Bestyrelse & Redaktion

Bestyrelse

Formand

Svenn Hugo
Orebyvej 27, Rørbæk
4990 Saksøbing.
Tlf.: 5470 5595
vildmanden@email.dk

Næstformand

Andreas Trier Mørch
Rigensgade 5, 1th.
1316 København K
Tlf. 3314 1408
andreastriermorch@gmail.com

Sekretær

Tune Laug
Kærsangervej 5
4581 Rørvig
Tlf. 6199 2715
laugnell@gmail.com

Kasserer:

Jesper Bruus Pedersen
Overgaden oven Vandet 82, 1.tv
1415 København K.
Tlf.: 2172 4202
jesperbruus@gmail.com

Anvisningssalgsleder

Leif Germann Jensen
Stationsvej 22
2640 Hedehusene
Tlf.: 3061 7145
leif.gj@mail.dk

Web-master & møder vest for Storebælt

Leif Johansen
H.C. Andersens Vej 7
6100 Haderslev
Tlf.: 7452 6038
leif@dagnyleif-johansen.dk

Bestyrelsesmedlem

Klaus-Eckard Riess
Opnæsgård 53, 2.tv
2970 Hørsholm
Tlf.: 4586 6810
riess@mail.tele.dk

Redaktion

Artikler

Klaus-Eckard Riess (Ansv.)
Opnæsgård 53, 2.tv
2970 Hørsholm
Tlf.: 4586 6810
klauseckardriess583@gmail.com

Medlemsorientering mm

Tune Laug
Kærsangervej 5
4581 Rørvig
Tlf.: 6199 2715
laugnell@gmail.com

Layout

Niels-Ove Rolighed
Peder Munks Vej 81
9300 Sæby
Tlf.: 6061 6699
nor@kanok.dk

Møder i København & Middelfart

København

Den 3. torsdag i månederne september-marts kl. 19:30.
Østerbrohuset, Århusgade 103, 2100 København Ø.

Middelfart

Møder i april, september/oktober og januar/februar.
Østergades Forsamlingshus, Østergade 33, 5500 Middelfart.

Medlemsskab

Anvisningssalg

afholdes ved generalforsamlingen i Middelfart i april, og i København i december.

Anvisningssalgsbetingelser

Henv.: Leif Germann Jensen
Tilmelding af fotografika senest 1. marts, 1. august og 1. november.
Bud kan fremsendes pr. tlf., mail eller brev.

Medlemskab af DFS er obligatorisk for deltagelse i anvisningssalg.
Sælger og køber betaler hver 12,5% i salær til DFS.

Loppemarkeder

afholdes i januar/februar, april, september/oktober samt december.

Kontingent

Danmark kr. 400.-
Udland kr. 500.-
Netbank: Konto nr. 1551 1506447
SWIFT-BIC: DABADKKK
IBAN: DK35 30000001 5064 47

Medlemsperiode

1. januar til 31. december.
Girokort fremsendes i december.
Indmeldelse pr. 1/10-31/12 kr. 85,-
Objektiv udsendes i april, september og december.

Adresseændring eller udmeldelse:

Henvendelse til kassereren.

Æresmedlemmer

John Philipp, Svenn Hugo,
Klaus-Eckard Riess.

Objektiv

Objektiv udsendes kun til medlemmer af DFS og forhandles ikke kommercielt. Redaktionen gør opmærksom på at artikler ikke nødvendigvis afspejler forningens holdning.
Indsendt materiale er underlagt bladets layout.

Alle rettigheder forbeholdes. Mekanisk, fotografisk eller anden gengivelse af skriftet, samt dele deraf, er kun tilladt efter skriftlig tilladelse fra Dansk Fotohistorisk Selskab.

No part of this publication may be reproduced in any form without permission in writing from DFS.

Web-site:
www.objektiv.dk

BOUTIQUE

Copenhagen

